

Sid 4

Sid 26

FLYGNVTT

vapen

Nr 2

1986

FRIVILLIGÅRET 86/87
Sid 10

Foto:
Ivar Blixt
Rune Rydh
Svedén/Sörme

FLYGVAPNET

vapen

INNEHÅLL

- Sid 4: 80 år för Flygvapnet
16: Flygvapnets 65/87
17: Flygvapnets 65/87
25: Uppskriftskräna
26: Flygeriarenheter från Etiopien

Ansvarig

Redaktör

Redaktör

Redaktör

Redaktör

Redaktör

Redaktör

Redaktör

Redaktör

Redaktör

Redaktör

Redaktör

Redaktör

Redaktör

Redaktör

Redaktör

Redaktör

Redaktör

Redaktör

Redaktör

Redaktör

Redaktör

Redaktör

Redaktör

Redaktör

Redaktör

Redaktör

Redaktör

Redaktör

Redaktör

Redaktör

Redaktör

Redaktör

Redaktör

Redaktör

Redaktör

Redaktör

Redaktör

Redaktör

Redaktör

Redaktör

Redaktör

Redaktör

Redaktör

Redaktör

Redaktör

Redaktör

Redaktör

Redaktör

Redaktör

Redaktör

TELEFON

08-788 75 89

el 67

vx: 788 75 00

Prenumerationspris 1965 25 kr.

Postgironummer 31 69 97-6

Kassa 103:6 Flygstaben

BIDRAG från läsekretsen välkomnas. Redaktionen förbehåller sig rätten att redigera allt material. – Endast "Ledaren" ger uttryck för CFV:s åsikter. För signerade artiklar svarar författare, för redigering och layout redaktören. ÅTERGIVANDE av textinnehållet medges – källan önskas tydligt angiven.

Foto: Lars-Anders Ericsson

F5 60 år
15 juni – välkomna!

Chefen för Flygvapnet:

FRIVILLIGA i våra krigsförband

Frivilligåret 86-87

Generallöjtnant Sven-Olof Olson

Omkring 700.00 människor är i Sverige verksamma i de frivilliga försvarsorganisationerna. Detta tar jag som ett bra bevis för folkförsvartankens breda förankring i vårt land.

Frivilligorganisationerna fungerar som demokratiskt uppbyggda folk-rörelser, där medlemmarna själva beslutar om sin verksamhet. Denna traditionsbundna folk-rörelse har en imponerande storlek och inneboende styrka, som jag tycker alltför ofta och oförtjänt kommer i skymundan i försvarsdebatten.

Våra flygvapenfrivilliga – lottor, bilkårister, värnpliktiga m fl – är betydligt fler än våra fast anställda. De utgör en betydande kontaktyta mot samhället. De har därigenom stora möjligheter att sprida kunskaper om Flygvapnet om dess betydelse och förmåga. Den möjligheten måste vi ta väl vara på! Förutsättningen för detta är, att vi som är fast anställda i Flygvapnet vinnlägger oss om att ta väl hand om våra frivilliga. Vi måste hålla en så god kontakt med alla våra frivilliga, att de känner att de är en av oss. Vi måste se till att de får den utbildning och övning som de har rätt att begära. De måste få känna att de har en viktig uppgift i vår krigsorganisation och de måste också kunna

känna tillförsikt beträffande sin förmåga att klara sin uppgift.

● ● Vi välkomnar fler frivilliga till våra krigsförband, både värnpliktiga och avtalspersonal. Särskilt angeläget är det emellertid att öka tillgången på värnpliktiga officerare inom basorganisationen. Det är viktigt att vi aktivt stödjer våra frivilligorganisationer i deras ansträngningar att rekrytera nya medlemmar, som frivilligt vill låta utbildas till en plats i vår krigsorganisation.

Det är också viktigt att alla fast anställda och våra värnpliktiga under grund- och repetitionsutbildning fortlöpande informeras om den frivilliga försvarsverksamheten och hur betydelsefull den är för Flygvapnet. Vid ofred skall alla personalkategorier – fast anställda, värnpliktiga

och frivilliga – arbeta i väl samman-svetsade enheter. En ingående kunskap om varandra skapar det förtroende som är grunden för högsta effekt i krigsförbanden.

● ● Avsikten med "frivilligåret" är att ge vår anställda personal och våra ineliggande värnpliktiga en ökad kunskap om och en fördjupad förståelse för den frivilliga försvarsverksamheten. Men avsikten är också att skapa en bestående medvetenhet hos oss alla om betydelsen av de frivilliga försvarsorganisationernas engagemang för att stärka vår försvarskraft.

Genom en inriktning mot att rekrytera frivilliga som bor i närheten av krigsförbanden, ökas mobiliseringsberedskapen högst väsentligt. Våra frivilliga gör det därmed möjligt för Flygvapnet att få en snabbare styrketillväxt än som annars vore möjligt.

Försvarsmaktens frivilligår inleds den 1 juli – samtidigt med att Flygvapnet fyller 60 år. Båda dessa händelser är värda all uppmärksamhet.

Sven-Olof Olson

STRIL 90

Flygvapnets nya stridslednings- & luftbevakningssystem

☆☆ ÖB-nivån är nödvändig! – Den nedan redovisade utformningen av Stril 90 finns i nuvarande planer enligt ÖB 85 programplanenivå och i högre planeringsnivåer.

Det torde vara nödvändigt för en angripare att inledningsvis begränsa vår luftförsvareffekt. Finner angriparen det nödvändigt att bekämpa strilsystemet för att reducera luftförsvarets effekt, försöker han göra det. Reducering av strilsystemets effekt kommer att innebära en dålig bevakning av och ledning i luftrummet. Därmed får angriparen minskade förluster i flygplan. När vårt luftförsvar får lägre effekt innebär detta också ökade möjligheter för angriparen att fritt använda sina flygstridskrafter.

☆☆ Ingen förvarning. – Minskning av strilsystemets effekt innebär också att när våra stridskrafter och civilbefolkningen som bäst behöver förvarning kan de inte få den. Totalförsvaret får alltså verka un-

der starkt flygtryck och utan förvarning. Konsekvenserna av detta är uppenbara. Som exempel kan nämnas:

- ▶ Hur genomför arméförbanden sina omgrupperingar utan luftförsvarsorientering?
- ▶ Hur skall alarmering av civilbefolkningen ske utan luftlägesunderlag? Tvingas befolkningen stanna i skyddsrummen under mycket lång tid?
- ▶ Hur påverkas viktig krigsproduktion när man ständigt riskerar anfall utan förvarning?

Strilsystemet har en mycket stor betydelse för totalförsvaret. Förmågan att optimalt kunna leda flyg- och luftvärnsförbanden kan bli avgörande för utgången av ett angrepp mot vårt land. En anpassad satsning på strilsystemet framstår som mycket angelägen då, utöver jakt- och luftvärnsledning, behovet av att *skydda stridskrafter och befolkning* genom FÖRVARNING kommer att kvarstå oförminskat.

☆☆☆

Ovan: Luftförvarscentral. Foto: Bo Dahlin

Huvuddelen av dagens materiel i Flygvapnets strilcentraler har vid 80-talets slut passerat sin tekniska livslängd. Det sammanfaller i stort med att nya typer av datakällor samt förändringar hos samverkande system kommer att kräva anpassningsåtgärder av sådan omfattning att en materielsättning blir nödvändig. Det är således inte möjligt att enbart modifiera Stril 60. Ny teknik och nya funktioner ger ökad effektivitet i strilsystemet. Ny teknik innebär dessutom bättre möjlighet att i framtiden möta nya taktiska krav.

Studier av strilsystemets framtida utformning har bedrivits kontinuerligt sedan slutet av 60-talet. Studiernas resultat tillsammans med övriga taktiska och tekniska krav medför en ändrad struktur för FV:s framtida strilssystem i förhållande till Stril 60. Av denna anledning har begreppet 'materielsättning strilcentraler' övergivits, eftersom man inriktar sig på att bygga upp ett nytt strilssystem – **Stril 90** – med nya luftförvarscentraler m m – **Strilc 90**.

De styrande faktorerna vid den slutliga utformningen har varit de uppgifter strilsystemet har att lösa i framtiden och den hotmiljö som systemet skall verka i.

Ovan: Radargruppcentral. Foto: Bengt Persson

Ovan: Luftförvarsgruppcentral. Foto: Peter Liander

Strilsystemets uppgifter kvarstår oförändrade och är:

- ▶ Att tillgodose jaktförbandens behov av förvarning och ledning.
- ▶ Luftbevakning.
- ▶ Övervakning av övriga flygsystem.
- ▶ Alarmeringsledning.
- ▶ Ledning av luftvärn.
- ▶ Luftförvarsorientering (lufor).
- ▶ Baslarmgivning.

Utöver dessa krigsuppgifter har strilsystemet i fred omfattande uppgifter vad gäller luftbevakning och stridsledning för vår incidentberedskap.

● ● **Hotbild.** – Under senare år har stormakterna kraftigt ökat sin kapacitet för offensiv luftkrigföring och för transport av trupp och materiel genom luften. Nya flygplan och helikoptrar införs med avsevärt större lastförmåga och räckvidd. Antalet flygförband för offensiv krigföring har ökat, särskilt i öst. Ökningen har till största delen skett genom att tidigare defensivt inriktade förband i stället fått offensiva uppgifter.

I händelse av krig kommer en angripares flygstridskrafter och luftlandsättnings-

kapacitet att innebära ett mycket stort hot mot Sverige. Vår befolkning och vårt civila samhälle riskerar att åsamkas svårt skada och totalförsvarets fasta anläggningar blir begärliga mål. Vår mobilisering kan komma att utsättas för bekämpning genom flyganfall och anfall från luftlandsatt trupp, vår ledningsorganisation kommer att utgöra viktiga mål liksom våra stridskrafter till lands, till sjöss och i luften.

En slutsats, som måste dras med utgångspunkt från ovan beskrivna hotbild, är att det är viktigare än någonsin att Sverige har **ett starkt luftförsvär**.

För att kunna möta hotet krävs aktiva luftförsvärskomponenter som jakt- och luftvärn. Jaktflygförbanden utgör därvid den viktigaste komponenten genom sin rörlighet över ytan med snabb kraftsamling och hög eldkraft. Hög kvalitet på jaktflygsystemet är nödvändig för att nå framgång i duellsituationer. Lika viktigt är

dock att kvantiteten är tillräckligt stor för att kunna täcka hela vårt långa land och att ha uthållighet.

På samma sätt måste strilssystemet vara avvägt för att kunna lösa sina uppgifter över hela landet såväl initialt som efter bekämpning. Systemet måste vara uthålligt och flexibelt.

● ● **Stril 90-systemets uppbyggnad** har redan börjat. Vi har hunnit längst vad gäller höghöjdsradar. Kedjan med **PS-860** är i det närmaste färdigbyggd. Radarstationen har mycket goda prestanda, även i störd miljö, med en räckvidd på ca 30 mil. Den kan också skyddas mot attackanfall.

För att få täckning på låg höjd anskaffas en liknande kedja med låghöjdsradar **PS-870**. Även denna station är störfast och uthållig mot bekämpning. Räckvidden är ca 10 mil.

Det största framtida projektet är dock **Strilc 90** – 90-talets stridslednings- och luftbevakningscentraler.

Strilc 90. – Ledning och stridsledning i nuvarande strilssystem kan sägas ske på två nivåer:

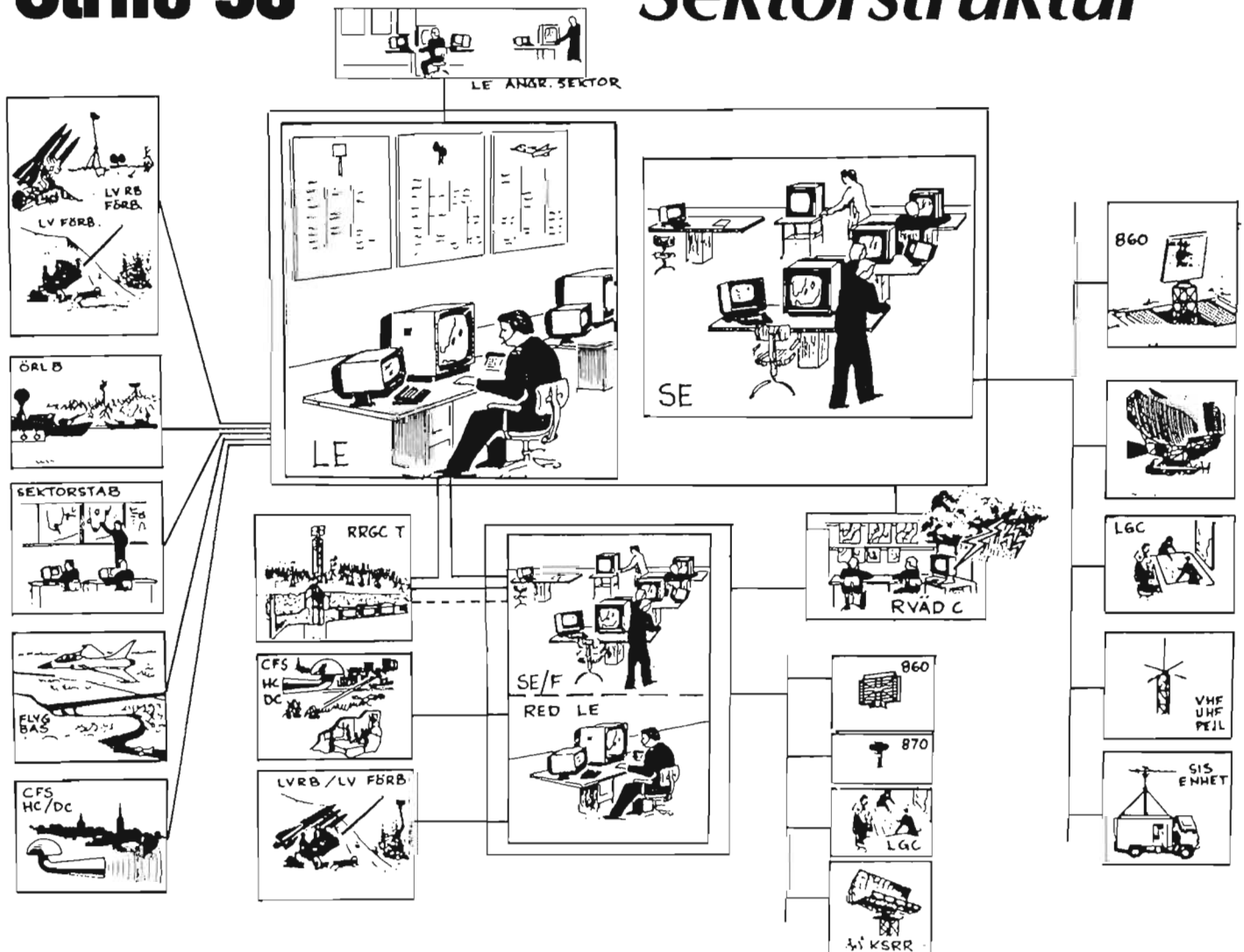
- Ledningsnivå där taktisk ledning och delgivning sker.
- Stridsledningsnivå där insamling och flygstridsledning utförs.

Ledningsnivåns funktioner löses i nuvarande system i luftförsvärscentralen (lfc). Stridsledningsnivåns uppgifter kan lösas såväl i lfc (typ 1) som i radargruppcentral (rrgc).

I det nya systemet kommer de bägge nivåerna att kvarstå funktionellt och organisatoriskt i form av en ledningsenhet (LE), en reducerad LE (redLE) resp en stridsledningsenhet (SE). De tre enhetsstyrena definieras enligt följande:

Strilc 90

Sektorstruktur

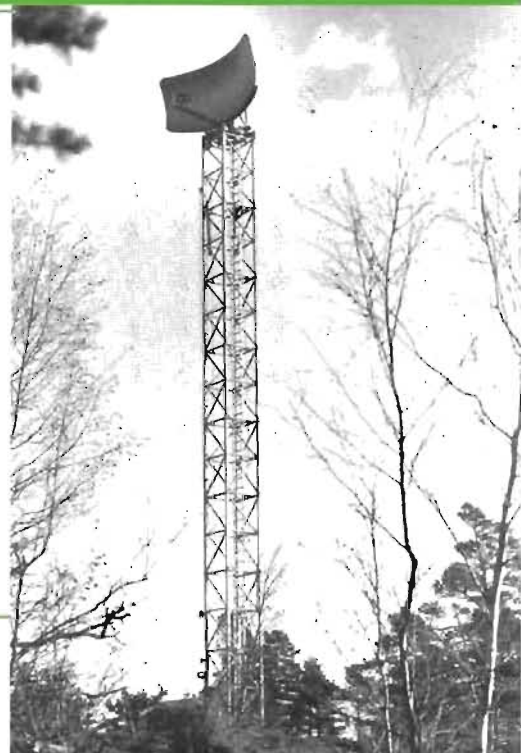

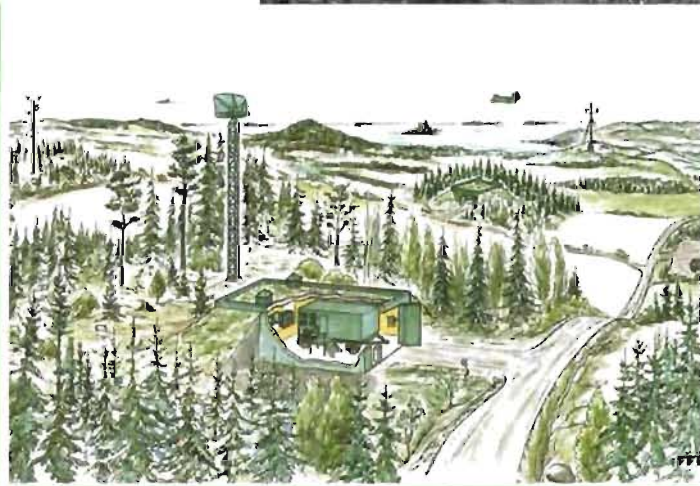
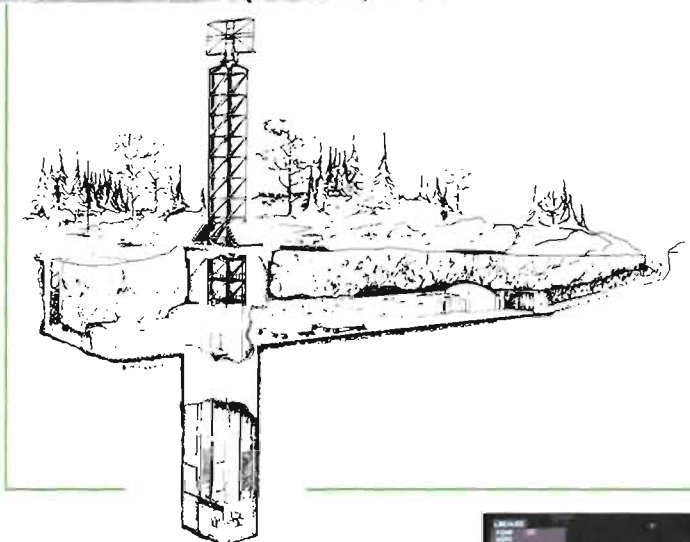
- databehandling,
- presentation,
- samband t o m centralernas utpunkter.

● ● De nya centralerna skall även tillgodose grund- och vidareutbildningsbehovet inom strilsystemet. Därför kan nuvarande utbildningsanläggning vid F18 avvecklas och de nya centralerna tas i bruk. För att klara den uppgiften kommer utbildnings- och simuleringsfunktioner att integreras i resp strilcentral.

Jämfört med Stril 60 skall Stril 90 medföra minskade drift- och underhållskostnader främst genom rationaliseringar i fredsverksamheten. Antalet samtidigt ut-

PS-860 PS-870

Ledningsenhet, LE: Från LE utövas den övergripande ledningen av sektorns tilldelade stril- och jaktflygförband. Dessutom utförs viss ledning av övriga flygförband och luftvärn. Sektorns delgivande uppgifter i form av luforsändning, lv-ordersändning, sektorrapportering och alarmeringsverksamhet leds från LE.

Reducerad ledningsenhet, redLE: Reducerad LE innebär en funktionellt och kapacitetsmässigt begränsad ledningsenhet.

Stridsledningsenhet, SE: Från SE utövas målföljning, stridsledning, flygtrafikledning och ledning av optisk luftbevakning.

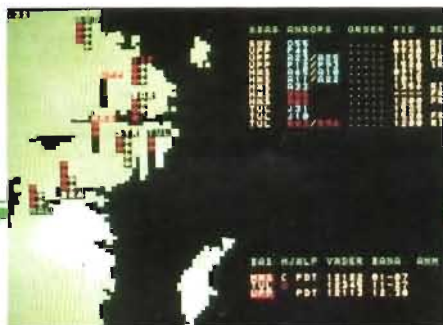
Strilcentraler med varierande kapacitet kan åstadkommas genom olika kombinationer av modulerna LE, redLE och SE.

Projektet inkluderar all LE-, redLE- och SE-materiel samt funktioner i centralerna för:

Ovan: Presentation av företagsbeteckning, etikettinnehåll & -placering, lägessymbol, kurs- & fartvektor, identitet, engagerad- & stormärkning samt anropssignal

Nedan: De grafiska tabellerna ger en mycket klar överblick av läget. Det är möjligt att få in en stor mängd information. Helhetsbilden i en grafisk tablå är mycket lättare att se än i en texttablå.

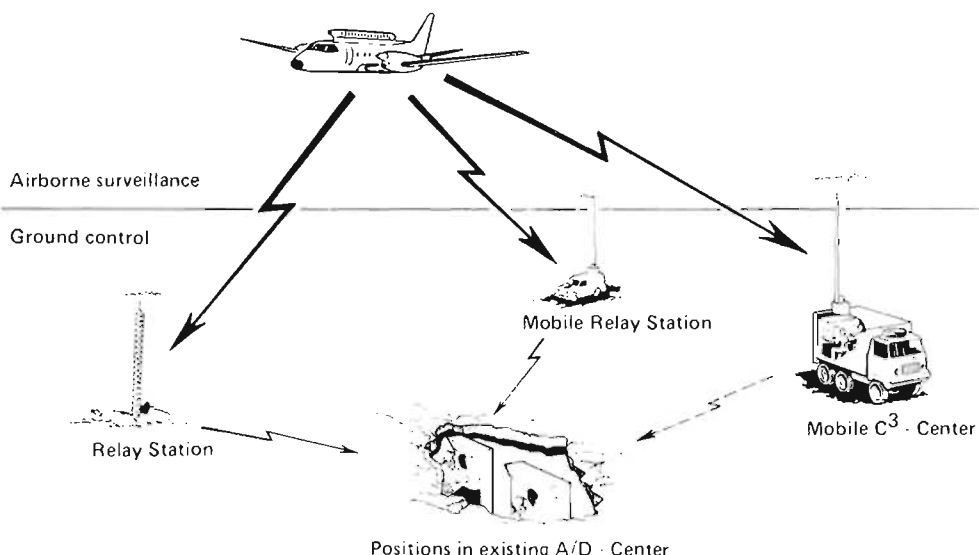
nyttjade anläggningar för fredsproduktion och incidentberedskap kommer att minimeras.

Enhetligt uppbyggda strilcentraler över landet kommer också att innebära reducerade kostnader för utbildning av taktisk och teknisk personal.

● ● **Teknisk policy.** – Strilc 90 skall driftsättas under 90-talet. Övergripande är kravet att systemet skall ha en mycket lång livslängd (minst 20 år), låg livstidskostnad samt kräva ett minimum av tekniker för drift och underhåll. Den långa livstiden kommer med stor säkerhet att innebära att systemet behöver modifieras och moderniseras flera gånger under livstiden. Metoder och hjälpmedel (s k verktyg) som krävs för att göra sådana ändringar skall därför finnas inbyggda i systemet.

Flygburen radar – PS-890

Principskiss

Dessa övergripande krav tillgodoses genom att systemet görs som ett modulärt uppbyggt system, där gränssytorna mellan modulerna ansluter till allmänt accepterad standard. Detta tillsammans med kravet på ett högnivåspråk, företrädesvis Ada, gör att det i stor utsträckning skall vara möjligt att utnyttja framtagna standardprodukter i form av system- och applikationsprogram samt maskinvara.

Systemet skall också uppfylla de säkerhetskrav som SÄKDATA 85 ställer. Detta kommer att påverka den tekniska lösningen.

● ● **Kontaktytor.** – Vid arbetet med specifikation av Strilc 90 har hänsyn tagits till

möjligheten att samarbeta och kommunicera med övriga system inom såväl FV som övriga delar av totalförsvaret.

Härvidlag ställer flygsystem JAS 39 Gripen nya och dimensionerande krav på strilsystemet. Jämfört med nuvarande flygsystem 37 Viggen kommer dataflödet mellan mark och flygplan i såväl jakt-, spanings- som attackroll att väsentligt öka.

Detta gäller dataöverföring såväl av information från stril till flygplan som omvänt. I strilsystemet skall informationen omhändertas, behandlas och presenteras.

I vissa fall skall strilsystemet ombesörja att informationen vidarebefordras till

andra intressenter, t ex sektorstab. Samtidigt måste Strilc 90 hämta information från andra system. En förutsättning för ett smidigt informationsutbyte är att utvecklingen sker enligt gemensamma standardrutiner. Åtgärder har vidtagits för att samordna utvecklingen av informationssystemet inom FV.

● ● Försvarets Materielverk (FMV) arbetar med att utveckla en **flygburen radar** för övervakning av lufterummet och havet samt i viss mån också marken. Radarn, som betecknas **PS-890** kommer att avsevärt förbättra vår låghöjdstäckning och uthållighet. Genom att systemet är flygburet blir det flexibelt och kan snabbt sättas in där det bäst behövs.

Systemet som studeras består av ett mindre turbopropflygplan med en avlång antenn monterad på ryggen. Antennen blir elektriskt styrd. Därigenom kan en bred sektor tvärs flygriktningen avsökas. Radarn ska ingå som en sensor i det ordinarie strilsystemet. Informationen kommer att överföras till någon SE-enhet för vidare bearbetning och integrering med övrig luftlägesinformation.

Strilsystemet kompletteras också med passiva inmätningssystem. Det gamla optiska luftbevakningssystemet bibehålls och moderniseras. I Strilc 90-centralerna sammanställs den optiska lägesinformationen på luftlägesindikator integrerat med övrig information.

Redan anskaffade transportabla rrgc (=rrgc/T, se separat ruta) utgör en komponent i Stril 90, som ger systemet ökad kapacitet och minskad sårbarhet.

● ● **Byggnadsverksamhet, installation och driftsättning.** – Utbyggnaden av centralerna i Strilc 90 kommer att ske under början och mitten av 1990-talet. Ar-

Transportabel radargruppcentral

Under september (1985) överlämnades till Flygvapnet den första transportabla radargruppcentralen, rrgc/T. Den kommer att utnyttjas i sektor NN för att bli en utgående resurs för förbandsproduktion. Under det gångna halvåret har ytterligare sådana enheter levererats till FV.

Rrgc/T består av ett telerum och upp till tre indikatorrum. Funktionen liknar fast radargruppcentral (rrgc/F). Dock bör inte likhetstecken sättas mellan centraltyperna. Rrgc/T betjänas av en strilpluton. Normalt samgrupperar rrgc/T med PS-860 för att därmed få lokalt ansluten radar. I övrigt ansluts ett flertal radarstationer av andra typer.

Rrgc/T har en lång utvecklingsfas

bakom sig. Det har inte gått helt problemfritt, fallgroparna har varit många. Efter stora kraftanstängningar har FMV dock fått fram vår produkt – efterlängtat sedan årtal.

I FV har vi sett fram emot rrgc/T och nu är den här. Tekniken är ny och en stor utbildningsfas startar för att få rrgc/T freds- och krigsduglig. Som alltid då nya system introduceras måste man ge människa och maskin en chans samt skynda långsamt. Det innebär också att beredskapskraven kommer att ställas emot utbildnings- och utvecklingsbehoven.

Med rrgc/T har steget tagits in i STRIL 90 tillsammans med den nya, skyddsrolliga höghöjdsradarn PS-860, som snart är sluteleverad. Fullt hus får vi i STRIL 90 först då resterande strilcentraler samt PS-870 (låg höjdsradarstation) och PS-890 (flygburen radar) tillförts om några år.

Ingemar Olsson

betet i resp central kommer att omfatta fortifikatoriska åtgärder, teleteknisk installation samt utprovning och driftsättning av den installerade materiel. Beroende på anläggning blir den fortifikatoriska ombyggnaden mer eller mindre omfattande.

Utprovningsfasen för resp anläggning är förhållandevis kort och omfattar i första hand prov tillsammans med verkliga samverkande system. För att klara den snäva tidsgränsen ställs krav på omfattande utprovning och provdrift av systemet redan innan installation.

Under omsättningsperioden ställs stora krav på bibehållen taktisk drift. Genom modern byggteknik och vissa anpassningsåtgärder kan detta åstadkommas.

● ● **Specificering.** – Utvecklingsmedel för projekt Strilc 90 har inplanerats fr o m 1982 och serieanskaffningsmedel fr o m 1987. Projektets storlek innebär att regeringens medgivande erfordras – dels före start av utveckling (steg 1), dels före serieanskaffning (steg 2). Regeringen gav steg 1-tillstånd sommaren 1982. I samband därmed bildades en projektorganisation som ansvarar för projektering, anskaffning och driftsättning av Strilc 90. Representanter ur FV, FortF och FMV ingår i denna projektorganisation.

Sedan dess har ett intensivt specificeringsarbete pågått. Som mest har ett 50-tal personer ur FV, FMV, industri- och konsultföretag varit involverade. Ur FV har under ca tre år ett 20-tal taktiker ur olika strilförband deltagit med sina erfarenheter vid specificering av de taktiska funktionerna och kraven.

Resultatet av specificeringsarbetet finns nu sammanställt och utgör ett gott underlag inför förestående upphandling.

I vissa fall har funktionen specificerats till en hög detaljeringsnivå. Detta gäller t ex stridslednings-, målföljnings- och radarledningsfunktionen, där vi genom egen metodutveckling har kommit fram till lämplig utformning och funktion. I andra fall har stort utrymme lämnats till leverantören att själv föreslå utformning och funktion.

● ● **Upphandling.** – Under arbetets gång har förutsatts att Strilc 90 skulle upphandlas i en konkurrenssituation.

I januari 1986 fattades dock ett rege- ringsbeslut att förhandling om upphandling av Strilc 90 endast får ske hos svensk huvudleverantör. Härvid förutsätts dock att fasta villkor kan tillförsäkras avseende projektets innehåll, ekonomi och tidplaner. Denna förändring påverkar dock inte tidsplaneringen.

Enlig nuvarande planering kommer beslut att fattas under våren 1987, varvid kontrakt med huvudleverantör tecknas. ■

Mats Björling

☆☆ **Regeringen fastställde under december 1984 i förordningen om frivillig tjänstgöring i försvarsmakten (SFS 1984:60) att överbefälhavaren får ta i anspråk viss personal i begränsad omfattning vid beredskaphöjningar utan att inkallelser med stöd av värnpliktslagen behöver tillgripas. ☆ ☆ Enligt denna förordning får militära myndigheter teckna avtal med viss frivillig personal i s k beredskapskontrakt. ☆ ☆ Syftet med beredskapskontrakt är således, att snabbt kunna tillgodose behovet av personal (som ej normalt tjänstgör inom försvarsmakten) för vissa prioriterade funktioner och verksamheter vid beredskaphöjningar utan att regeringens tillstånd dessförinnan inhämtas. Detta gäller främst krigsplacerade reservofficerare eller värnpliktig personal med militära specialkunskaper eller specialister i stabs-, underrättelse-, säkerhets- eller bevakningstjänst. ☆ ☆ I massmedierna har ibland förekommit uppgifter att hela beredskapsförband (bataljoner och kompanier) skulle kunna kontraktanställas. Detta är helt felaktigt. ☆ ☆ ☆**

BEREDSKAPSKONTRAKT

Kontraktets innebörd. – Kontraktet, som tecknas för ett kalenderår i taget, innebär att personalen kan tas i anspråk:

- ▶ Högst tre dagar/år för utbildning.
- ▶ Högst två tillfällen om max tio dygn per tillfälle.

Härutöver tillkommer en skyldighet att under vissa perioder (högst tre) anmäla uppehållsort.

Utbildning. – Utbildningen skall omfatta maximalt tre dagar per år. För personal som skall tjänstgöra i sin ordinarie krigsbefattning genomförs utbildningen inom ramen för SÖB och KFÖ. I vissa fall kan dock viss särskild kompletterande utbildning (t ex utbåtsskydd) genomföras under SÖB och KFÖ. Om detta inte är möjligt, genomförs sådan utbildning som veckosluts- eller kvällskurser. Under utbildning som förläggs till fritid erhålls samma förmåner som för övrig försvarsfrivillig personal.

● ● **Beredskapstjänst.** – När behov föreligger, kan kontraktsslutande myndighet ta i anspråk kontrakterad personal för beredskaps-tjänst (t ex vid utbåtsincident) vid två tillfällen per kalenderår – maximalt tio dygn vid vardera tillfället. De två tillfällena kan ligga i direkt anslutning till varandra varvid den totalt uttagna tiden kan uppgå till 11-20 dygn.

Vid beredskapstjänst erhålls dagpenning (sjukpenning) samt befattningspenning (4-12 kr/dygn) jämte fri kost och logi.

Reservofficerare och officerare

på reservstat erhåller samma förmåner som vid författningsenlig tjänstgöring.

Anmälningsskyldighet. – I samband med att beredskapskontraktet upprättas skall myndigheten ange under vilka tre perioder som personalen skall åläggas att anmäla uppehållsplats. För denna anmälningsskyldighet utgår en ersättning om 600 kr, som utbetalas i samband med att kontraktet upprättas.

Reserv- och reservstatsofficerare får enligt försvarsgrenschefs bestämmande tillgodoräkna sig tjänstgöring till följd av beredskapskontakt som författningsenlig tjänstgöring. Variationer mellan försvarsgrenarna kan förekomma.

● ● **Rekrytering** av personal för beredskapskontrakt genomförs huvudsakligen under GU och RU samt genom att respektive regemente (motsv) eller milöstab tar personlig kontakt med den personal som har sådan krigsplacering eller andra speciella kvalifikationer att vederbörande bedöms som lämplig.

Sammanfattning. – Systemet med beredskapskontrakt har tillkommit för att möjliggöra för ÖB att ta i anspråk viss frivillig personal för viktiga funktioner i vår krigsorganisation redan innan särskilda inkallelser påbörjas.

Den personal som på detta sätt ställer sig till försvarsmaktens förfogande bidrar i hög grad till en förbättrad beredskap och förstärker härigenom förtroendet för det svenska försvaret. ■

Benki Kullgard

Frivillig-
året 86-87

Nästan var tionde svensk är på något sätt engagerad i frivillig försvarsverksamhet! För att sprida kunskaper om frivilligverksamheten och dess betydelse har ÖB beslutat att budgetåret 1986-87 skall vara ett Försvarsmaktens Frivilligår. ● FLYGvapenNYTT kommer under hela denna tid att innehålla artiklar om frivillig försvarsverksamhet. Framför allt om den verksamhet som har betydelse för FV:s krigsfunktion. Vi börjar i detta nummer med att bli redovisa Flygvapenchefens syn på den fri-

FRIVILLIG FÖRSVAR- VERKSAMHET

Frivillig försvarsverksamhet berör oss alla. På mer än var tionde plats i vår krigsorganisation finns det en person – kvinna eller man – som frivilligt utbildat sig för sin militära försvarsuppgift.

Det är värnpliktiga som, efter sin obligatoriska grundutbildning, fortsätter att på frivillig väg förkovra sig i sin militära tjänstegren genom att engagera sig i **frivillig befodringsutbildning**. På detta sätt kan man avancera från menig till löjtnant.

Det är **kvinnor** – och de utgör majoriteten bland våra frivilliga försvarsarbetare – som frivilligt låter utbilda sig i en viss tjänstegren. – Genom ett **avtal** med en flottiljchef förbinder de sig att vid ofred ställa sig och sina kunskaper till förfogande i en viss bestämd krigsbefattning. Genom fortsättningskurser (befälskurser) kan kvinnorna avancera från menig till fänrik.

Både frivilliga kvinnor och män kan genom **kompletteringsutbildning** och **repetitionsutbildning** skaffa sig gedignare kunskaper och färdigheter i sin krigsbefattning.

● ● Det här tror vi att många av Er redan känner till. Men vi har upptäckt att många inte vet särskilt mycket mer om frivillig försvarsverksamhet. Och det finns verkligen mycket mer som man bör känna till om en verksamhet som berör mer än en tiondel av hela vår samlade krigsorganisation!

villiga försvarsverksamhetens betydelse för ett starkt svenskt flygvapen.

MÅLET för frivilligåret är:

▶ Att ge den anställda personalen (civila och militära) ökad kunskap om och en fördjupad förståelse för den frivilliga försvarsverksamheten.

▶ Att förbättra särskilt våra förbands och enskilda befäls stöd till frivilligutbildning, till gagn för vår krigsorganisation.

De MEDEL som kommer att ställas till förfogande är:

- Nyproduktion av film/video, stordiabilder, faktasamling, utställningsmateriel.
- Uttalanden av ÖB, försvarsgrenschefer, förbandschefer, m fl.
- Artiklar i tidningar och tidskrifter, bl a här i FV-Nytt.
- Anordnande av särskilda "Fri-

villigdagar" och andra gemensamma aktiviteter myndigheter – frivilligorganisationer.

- Information vid möten, i nämnder och under grund- och repetitionsutbildning.

Särskilt skall uppmärksamhet ges Frivilligårets syften vid flygdagar, "anhörigas dag" och andra arrangemang, där man bedömer att budskapet når ut till fler människor än vanligt. ■

Red.

Det är därför som ÖB och försvarsgrenscheferna har beslutat att genomföra "Frivilligåret 86/87". Avsikten med frivilligåret är således främst att ge *all anställd personal* ökad kunskap och förståelse för den frivilliga försvarsverksamheten. Särskilt angeläget är därvid att förbättra förutsättningarna för myndigheter och enskilda befäls stöd till frivilligutbildning för krigsorganisationens behov. – Genomförandet av frivilligåret bedrivs i nära samverkan med hemvärnet och frivilligorganisationerna och samordnas med dessa.

● ● Frivilligförsvaret är en *folkrörelse*. Genom sin verksamhet vill medlemmarna i frivilligorganisationerna stärka vårt totalförsvaret och ge uttryck för sin försvarsvilja.

Att försvara hembygden har en gammal hävd i vårt land. Man kan säga att det landstäckande började med Skarpskytterörelsen 1860. Övriga frivilligorganisationer har uppstått efterhand under 1900-talet; den senaste 1985 (FIF, Flygfältsingenjöröreningarna).

Frivillig är den som av ideella skäl är medlem i en frivillig försvarsorganisation och gör en personlig insats inom totalför-

svaret *utöver* vad lag och ordning föreskriver.

Vilka organisationer som får räkna sig som frivilliga försvarsorganisationer – och därmed få statsbidrag för sin verksamhet – finns reglerat i Svensk författningssamling (SFS 1970:301 med senare ändringar och tillägg), den s k *Frivilligkungörelsen*. Finns det 22 olika frivilligorganisationer, var och en med sin egen särart. I kungörelsen regleras också formerna för hur den frivilliga försvarsverksamheten ska bedrivas – med bl a ansvarsförhållanden mellan myndigheterna och frivilligorganisationerna – klart angivna.

● ● Försvarsverksamheten inom en frivilligorganisation skall *tjäna totalförsvaret* – alltså inte enbart det militära försvaret – och omfatta *försvarsupplysning* samt *rekrytering* och *utbildning*.

Grundstadgarna för en frivillig försvarsorganisation skall fastställas av regeringen.

De frivilliga försvarsorganisationerna utgörs av opolitiska sammanslutningar, där styrelser och funktionärer väljs efter demokratiska principer.

● ● ÖB har i skrift formulerat sin grundsyn på den frivilliga försvarsverksamheten. I starkt förkortad form säger ÖB:

- De frivilliga försvarsorganisationerna
- ▶ *tillför krigsorganisationen utbildad personal och höjer kvaliteten;*
- ▶ *utgör en väsentlig grund för försvarsviljan;*
- ▶ *är av stor betydelse för att upprätthålla en god kontakt mellan försvaret och det övriga samhället.*

ÖB bedömer att frivilligverksamheten är så betydelsefull att den utgör ett av de verksamhetsfält som *prioriteras*.

Att *statsmakterna* också har en mycket positiv syn på den frivilliga försvarsverksamheten framgår bl a av ett uttalande av försvarsutskottet:

- *Den frivilliga försvarsverksamheten utgör en omistlig del av vårt totalförsvaret;*
- *Frivilligorganisationerna har stor betydelse för försvarets förankring hos folket;*
- *Verksamheten som uttryck för medborgarnas försvarsvilja är viktig för säkerhetspolitiken också i vidare mening;*
- *Mot bakgrund av statsmakternas stora uppskattning av frivilligorganisationernas verksamhet bör det statliga stödet till dessa organisationer prioriteras högt.*

● ● CFV ansluter sig helt till ÖB:s grundsyn. Detta kommer bl a till uttryck i CFV produktionsuppdrag till förbandscheferna, CFV Produ:

”De frivilliga försvarsorganisationerna tillför krigsorganisationen utbildad personal som är motiverad för sin uppgift. Detta höjer kvaliteten på krigsförbanden.

Genom organisationens medlemmar ges möjlighet till en löpande och saklig försvarsupplysning. För att upprätthålla en god kontakt mellan försvaret och det övriga samhället är frivilligorganisationerna av stor betydelse. CFV bedömer därför att frivillig försvarsverksamhet är så betydelsefull att den utgör ett av de verksamhetsområden som prioriteras.

Verksamheten inriktas mot sådan utbildning, som ger kunskaper och färdigheter för krigsplacering i en viss bestämd krigsbefattning. Uppfyllnad av vakanser i krigsorganisationen dels genom grundutbildning av nyrekryterad personal, dels genom vidareutbildning av redan utbildad personal är främsta kravet. Genom lokalrekrytering av frivilligpersonal ökas mobiliseringsberedskapen.”

Fulkäppning är utsatt - övning

naturligtvis styrande för kursplanens innehåll.

Frivilligutbildningsverksamheten administreras av flottiljernas frivilligavdelningar. Instruktorer från flottiljernas sakavdelningar och frivilligorganisationens egna instruktörer förmedlar kunskaperna till eleverna.

● ● Utbildning av frivilliga genomförs antingen som lokala kvälls- eller veckoslutskurser i hemorten eller som två- eller treveckors centrala eller regionala kurser vid någon av de många kursgårdarna eller vid ett förband.

Utbildningen leds av en kursanordnande myndighet, t ex F13 (från och med denna sommar) när det gäller flyglottaskolan på Bunge, F17 för den frivilliga befälsutbildningen på Köpingsvik och F7 för befälsutbildningen på Källviken, F14 för sambandsutbildningen, F4 för sjukvårdsutbildningen av flyglottor osv.

● ● Utbildning av frivilliga sker mot bakgrund av det utbildningsbehov som myndigheten (flottiljer m fl) anger för frivilligorganisationen. Det utbildningsbehov som hjälper organisationen att föra en målinriktad rekrytering av frivilliga inom just de geografiska områden och till de tjänstegrenar där flottiljens behov finns.

Utbildningen planeras av flottiljerna och frivilligorganisationen gemensamt, men ansvaret för genomförandet åvilar flottiljen.

I praktiken innebär detta att myndigheten fastställer det mål som utbildningen syftar till, exempelvis tjänst som luftbevakare, sjukvårdare, underrättelsebiträde, cheftelefonist, fjärrskriftgruppchef osv. Myndigheten utformar då också de kursplaner med timfördelning m m, som ska användas vid utbildningen. – De krav som tjänsten ställer på befattningen blir

I en del fall anordnas gemensamma kurser för frivilliga ur olika försvarsgrenar, varvid kursanordnande myndighet blir en myndighet ur endera av de tre försvarsgrenarna.

● ● Inom Flygvapnet bedrivs en betydande frivillig försvarsverksamhet. Under de två senaste budgetåren har varje år ungefär 5000 färdigutbildade och krigsplacerade frivilliga tjänstgjort vid flottiljernas övningsverksamhet under ca 15.000 dagar. – Ett betydande tillskott till förbandsproduktionen! – Till detta ska läggas den nyutbildning och fortbildning av frivilliga som ständigt pågår och som uppgår till ca 4000 per år.

De nedläggningar av fredsförband som Flygvapnet har tvingats genomföra ger ett ökat behov av frivilliga insatser för att krigsorganisationens numerär och styrka skall kunna bibehållas. Vissa organisationsförändringar, t ex Basbataljon 85, medför behov av utökad frivillig försvarsutbildning. Nya krigsbefattningar har tillkommit som ökar behovet av grupp- och plutonsbefäl. Resurserna för bevakning och transporter måste förstärkas.

För att motverka effekten av begränsad övningsverksamhet är det nödvändigt att krigsförbandens personal kan er hålla kompletterande utbildning och övning genom frivillig försvarsverksamhet.

Det förhållandet att vi här i Sverige har en så bred uppslutning att ungefär 700.000 människor engagerar sig frivilligt i landets försvar är någonting *unik* i världen. Det är någonting som vi, som har valt det militära försvaret till vårt yrke, ska känna stor tacksamhet för och ödmjukhet inför. Vad är då naturligare än att vi var och en på vårt sätt försöker stimulera och stödja den verksamheten. Och att vi känner det som en tacksam och angelägen uppgift att försöka få varje frivillig försvarsarbetare att känna sig **väl omhändertagen** – att känna sig som en **fullvärdig medlem** av vår familj – vår flygvapenfamilj! ■

Text & foto: Curt Israelsson

Den frivilliga befälsutbildningen bedrivs bl a på Källvikens kursgård - nära flusslätt - nära Smörestad

● ● Hos dem som arbetar med frivilligverksamhet har ibland misstankar dykt upp om att personer som själva är engagerade i frivilligverksamhet – eller som på annat sätt har skaffat sig goda kunskaper om verksamheten – också har en positiv attityd till värdet av den frivilliga försvarsverksamheten. Men också att dem som inte själva är aktiva, t ex som frivilliginstruktörer, eller har allmänt dåliga kunskaper om vilken resursförstärkning frivilligverksamheten utgör har en passiv eller kanske till och med en negativ attityd till verksamheten. ● ● För att få svar på om misstankarna är befogade gavs ett utredningsuppdrag till Militärhögskolan. Majoren i Flygvapnet, Jan Otterström, har nu slutfört utredningen. Här följer en sammanfattning av det resultat han kom fram till. ● ● ●

Yrkesofficerarnas attityd till frivillig försvarsverksamhet

”Undersök attityderna till frivillig försvarsverksamhet hos det militära yrkesbefälet. Föreslå vid behov åtgärder som kan förändra (förbättra) attityderna.” – Så löd rubriken till det ämne jag valde som enskild utredning under Militärhögskolans högre kurs.

Utredningen har gjorts under medverkan av Statistiska Centralbyrån och har en god statistisk säkerhet. – Undersökningen, där något mer än 2100 yrkesofficerare deltog, omfattade alla försvarsgrenar, yrkesfack, landsändar och åldrar.

► Att kring attityderna till frivillig försvarsverksamhet kalla yrkesofficerarna en ”grå massa” är inte helt fel. Svaren på enkätens 24 olika frågor är mycket lika, oberoende av vilken bakgrund man representerade. Vid ytterst få tillfällen fanns någon skillnad mellan olika grupper inom yrkesofficerskåren.

► Flera frågeställningar handlade om gruppens kunskaper om frivillig försvarsverksamhet. Resultatet visar, att huvuddelen av yrkesofficerarna har en övergripande kunskap om och förståelse för hur stor betydelse frivilligverksamheten har för ett fungerande totalförsvaret. – Däremot är utvecklade och djupare kunskaper

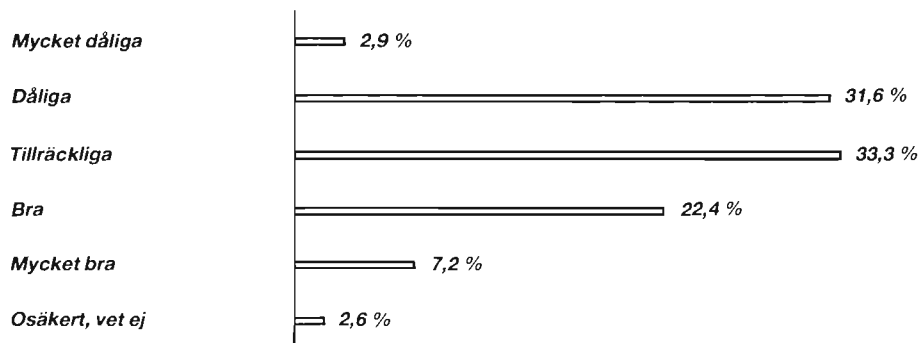

Bild 1

Yrkesofficerarna har, utifrån egna värderingar, anggett sina kunskaper om frivillig försvarsverksamhet enligt bilden ovan.

Kommentarer: Den procentuella svärfördelningen visar mycket små förändringar då resultatet studeras utifrån olika bakgrundsvariabler. Påvisbara skillnader är dock:

- Att arméofficerare totalt sett anser sig ha en högre kunskapsnivå än marin- och flygvapenofficerare, vilka i sin tur är i det närmaste lika.
- Att ju yngre officerarna är, desto sämre är kunskaperna.
- Att ju mindre militär utbildning man har genomgått, desto mindre är kunskaperna.
- Att inom Marinen har flottans yrkesofficerare en lägre kunskapsnivå än kustartilleristerna.

mycket varierande. På frågan om hur man själv värderar sina egna kunskaper svarade man enligt bild 1.

● ● Orsakerna till spridningen är inte en, utan flera. Det handlar såväl om den enskilda officerens intresse och tid för att skaffa sig kunskaper och eventuellt engagera sig inom verksamheten, som om myndigheternas intresse och möjligheter att erbjuda kunskaper och engagemang.

Resultatet visar också, att nio av tio yrkesofficerare anser att kunskaperna om frivillig försvarsverksamhet bör förbättras. Och att detta, tillsammans med utökad samverkan med olika frivilligorganisationer, i slutändan leder till ett bättre fungerande och effektivare försvar.

● ● Av undersökningen framgår, att 15-25 proc av yrkesofficerarna på ett eller annat sätt själva är engagerade inom frivilligverksamheten. Och att fler vill engagera sig. De vanligaste orsakerna till frånvaron av engagemang är:

- ▶ Man vet för litet om verksamheten.
- ▶ Man anser sig inte ha tid över.
- ▶ Det inkräktar för mycket på fritid och familjeliv.
- ▶ Det "kostar fritid" och ger för litet i ekonomisk ersättning.

● ● Flera frågor i enkäten har haft för avsikt att "avslöja" yrkesofficerarnas attityder till verksamheten. En sammanställning av dessa frågor visar, att gruppens inställning måste ses ur två infallsvinklar:

- ▶ Så gott som ingen yrkesofficer är negativ till behovet av frivillig försvarsverksamhet, vilket klart framgår av **bild 2**.
- ▶ Däremot är tre av tio negativa till hur verksamheten planeras och genomförs och hur effektivt tilldelade resurser utnyttjas.

Det är framförallt utbildningen och övningen av frivilligpersonalen, som anses vara mindre bra. Kraven på frivillig personal bör ökas i samband med utbildning och övning. Och målen bör bättre än i dag rikta in sig mot den avsedda krigsbefattningen.

Under bearbetningen av enkätsvaren har jag funnit ett klart samband mellan de egna kunskaperna om frivilligverksamhet och den betydelse man själv tillmäter den. Den som anser sig ha goda kunskaper, tycker också att frivilligverksamheten har en stor eller mycket stor betydelse. Den som däremot har dåliga kunskaper anser precis tvärtom! De misstankar som uppdragsställaren hade har således blivit bekräftade.

● ● Under Frivilligåret 86/87 kommer en aktiv information att ske om frivilligverksamhetens betydelse och de möjligheter att förbättra krigsförbandens kvalitet, som den kan ge. De som har dåliga kunskaper om frivillig försvarsverksamhet och därför kan ha en negativ attityd till verksamheten, bör inte försumma tillfället att bättra på sina kunskaper för att förhoppningsvis få en mer positiv inställning till verksamheten.

De vanligaste åsikterna om frivilligverksamhet som har kommit fram genom undersökningens "öppna svar" är:

I positiv bemärkelse

+ Frivilligverksamheten är en förutsättning för att försvaret skall kunna krigsorganiseras och ge avsedd effekt.

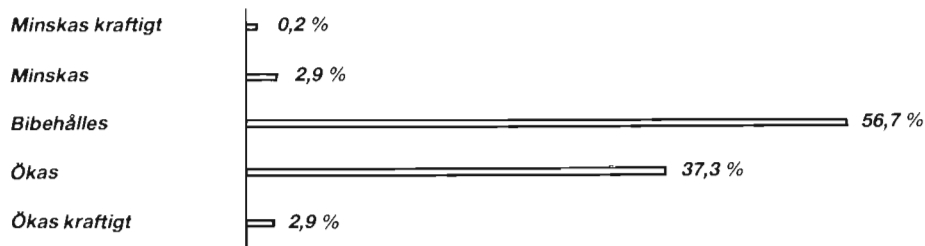
+ Det är en snabbt tillgänglig och lokalrekryterad resurs, som alltid vet vart de ska och vad de ska göra. Hemvärnet omnämns mycket ofta.

+ Det är den frivilliga försvarsverksamheten, tillsammans med värnpliktsförsvaret, som visar att Sveriges försvar är alla svenscars angelägenhet. Höjer försvarsviljan.

Lärninggång med öttor
inom utbildning Rönge-Långåsa

Bild 2

Fråga: Din inställning till resurser (personaltal) kommer att minska till behovet av frivillig försvarsverksamhet är större än den det utvecklas?

Kommentarer: Totalt svar 96. 9 procent av yrkesofficerarna anser att de resurser som avsatts till frivillig försvarsverksamhet är en riktig insats.

+ Det är den bästa kopplingen till det civila samhället, som därigenom ges information om vad det militära försvaret har för uppgift och hur det fungerar.

+ Verksamheten är dels rekryteringsfrämjande och dels en väg att genom vidareutbildning höja försvarseffekten.

I negativ bemärkelse

– Det militära försvaret måste ställa högre krav på frivilligorganisationerna. De måste ha en högre effektivitet och mer verklighetsanpassad inriktning. Kvalitet måste gå före kvantitet, speciellt inom utbildningssidan.

– Ungdomsverksamheten genomförs felaktigt. Det ska inte utbildas några "007-agenter och militärfanatiker". Det blir bara problem för militären och ungdomarna själva, då de rycker in till värnpliktsjämsgöring.

– Förändra utbildningsmålen där så behövs, men framförallt förändra utbildningens genomförande mer mot "krigets krav".

– Utbildning är nog bra, om den genomförs rätt. Men frivilligpersonalen övar för litet och för orealistiskt för att på ett bra sätt kunna lösa sina krigsuppgifter.

Fråga: Din inställning till resurser (personaltal) kommer att minska till behovet av frivillig försvarsverksamhet är större än den det utvecklas?

Kommentarer: Totalt svar 96. 9 procent av yrkesofficerarna anser att de resurser som avsatts till frivillig försvarsverksamhet är en riktig insats.

– Engagera fler yrkesofficerare framför allt inom utbildningen för att på så sätt få högre kvalitet på utbildningen.

– Förbättra de ekonomiska och arbetstidsmässiga förhållandena för de som är/kan/vill engagera sig inom den frivilliga försvarsverksamheten.

– Den frivilliga försvarsverksamheten är bitvis en topstyrd, ineffektiv och tungrodd verksamhet, vars utbildningsmål ofta är felaktiga och som den enskilde själv inte kan påverka.

● ● Mitt sammanfattande intryck efter att ha arbetat med denna utredning under mer än ett års tid är, att uppdragsgivarens misstanke blev bekräftad: Goda kunskaper – positiv attityd, dåliga kunskaper – negativ attityd. Dessutom att det torde vara nödvändigt med en översyn av verksamhetens mål och medel för att säkerställa kvaliteten i utbildningen. ■

Jan Otterström

Skjutövning med VRF-soldat
Kullviken

I 1982 års försvarsbeslut prioriterades försvaret av Övre Norrland. Även 1987 års försvarsbeslut kommer sannolikt att betona vikten av ett starkt försvar av vår norra landsända.

Övre Norrlands luftförsvarssektor täcker 37 proc av landets yta. Inom detta område bor bara ca 6 proc av vår befolkning. Det kan jämföras med Stor-Stockholm, där ca 18-20 proc av befolkningen bor. Därför måste förband och personal tillföras från de mer befolkningstäta delarna i södra Sverige för att försvara det vidsträckta Norrland. Detta är bakgrunden till att så många värnpliktiga från Mälardalen måste göra sin grundutbildning i Övre Norrland. Detta gäller inte minst för Flygvapnets förband, där ca 82 proc är värnpliktig personal.

● ● De svenska frivilliga försvarsorganisationerna har ca 3/4 miljon medlemmar. Med Röda Korset inräknat överstiger antalet medlemmar 1,5 milj. Enbart inom luftförsvarssektor ÖN – dvs i Norrbotten och Västerbotten – är medlemsantalet ca 35.000, vilket motsvarar ca 4,5-5 proc av det frivilliga försvarets medlemmar. Detta är i och för sig något mindre än den totala andelen av befolkningen, men lokal anknytning och rekrytering av frivilliga till försvaret har stor betydelse särskilt i län med befolkningsunderskott och utflyttning av unga i värnpliktsålder.

De frivilliga – kvinnor och män – kan ersätta värnpliktiga från södra Sverige, som inte behöver transporteras hit. Det medger även en högre beredskap – de bor och lever på orten och kan snabbt vara på plats. Detta är viktigt för Flygvapnets förband, som bl a genom luftförsvar har att skydda mobilisering och transporterna till Övre Norrland. Det är därför angeläget, att så många som möjligt får tillfälle och kan engagera sig i frivilligförsvaret.

Nästan varje helg, flera vardagskvällar varje vecka, samlas grupper av frivilliga för att genomgå utbildning till eller öva för en befattning i krigsorganisationen. Denna intensiva frivilligverksamhet, som ständigt omfattar många människor, ses som en naturlig del av försvarets verksamhet i vårt samhälle. Den röner sällan särskild uppmärksamhet i massmedierna. Den är dock ett kraftfullt uttryck för vår vilja att få leva i fred och slå vakt om friheten. Jag är övertygad om, att det intresse som visas för frivillig försvarsverksamhet, uppmärksammas och *noggrannt följs av vår omvärld.*

● ● Frivilligverksamheten är av stor omfattning och det är viktigt att om möjligt utöka den. Omorganisationen av Flygvapnets basystem till "basbat 85" ger ökat utrymme för frivilliga. Behovet av vpl, som frivilligt går befodrings- och kompletteringsutbildning, har ökat för att svara upp mot olika behov och krav i det nya basystemet.

Ett större antal vaktplutoner samt införandet av flygbasjägerplutoner för skyd-

Det svenska försvaret har att ytterst värna vår frihet och rätt till oberoende genom alliansfrihet i fred syftande till neutralitet vid krig mellan stormakterna. Försvaret skall på så sätt bevara freden.

Frivilliga i försvaret av övre Norrland

Risken för fientlig insats med kemiska stridsmedel har ökat. ÖB har anbefallt ökad utbildningssatsning.

Foto: Ivar Blixt

det av flygbaserna med ett stort antal bevakningshundar kräver insatser av frivilliga. Flygvapnet utbildar hundtjänstbiträden ur **SBK** (Svenska Brukshundklubben), som skall vara markförsvarsledaren behjälplig vid bevakning med hundar. I fredstid har de att kontinuerligt följa upp de bevakningshundar som SBK utbildar och som kontrakteras av Flygvapnet.

● Hotet om en kraftig bekämpning av våra rullbanor ligger bl a bakom utbyggnaden av Bas 90, där flera kortbanor skall komplettera huvudbanan. **Flygfältsingenjör föreningarna** (FIF) är en ny livaktig frivilligorganisation. De är aktivt engagerade i våra banreparationsförband.

Införandet av rörlig klargöring sprider basförbandet över stora ytor och ökar behovet av transporter.

SKBR (Sveriges Kvinnliga Bilkäres Riksförbund) har en stor uppgift i basbataljonernas transportorganisation.

● ● Inom luftbevakning och stridsledning har alltid medlemmar ur frivilligorganisationerna medverkat. Frivilliga män ur Flygvapenföreningarnas Riksförbund (**FVRF**) och kvinnor ur Riksförbundet Sveriges lottakärer (**SLK**) har viktiga uppgifter i krigsorganisationen. I dag är det stora behovet av luftbevakningsbefäl, omskolning samt kompletteringsutbildning av luftbevakare dominerande. Utvecklingen med nya radarstationer (PS-860), som kan ta skydd, låghöjdsradar (PS-870) i betongvärn, jaktssystemet JA 37 Viggen och luftvärnsrobotar har snarare ökat värdet av den optiska luftbevakningen.

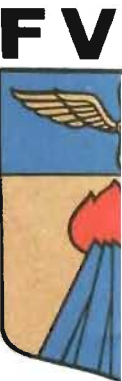
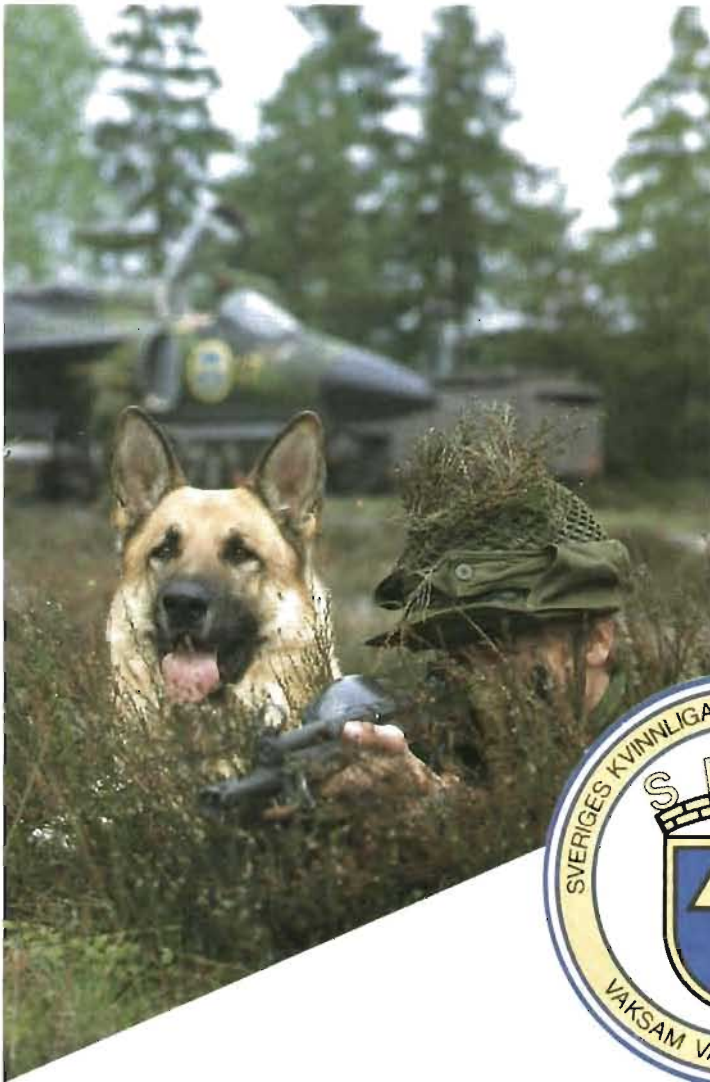
Tillsammans med JA 37:s förmåga till egenspaning ger den optiska luftbevakningen underlag för att leda vår jakt till bekämpning, även då radarsystemen tvingas till skydd. Erfarenheterna från övningarna är goda. Den optiska luftbevakningen får också en ökad betydelse när det gäller övervakning av ytan. Snabba stridsförlopp på marken, helikopterflyttningar och taktiska luftlandsättningar kan följas genom rapporter från våra luftbevakningsstationer (ls).

Detta är exempel på områden där frivilliga kan göra insatser särskilt i Övre Norrland. Nya medlemmar måste rekryteras och utbildas, gamla medlemmar behöver vidareutbildas och ges utökade uppgifter.

● Insatser i fred i frivilligförsvaret både av medlemmar i de frivilliga försvarsorganisationerna och av aktivt befäl utgör således en viktig del av våra försvarsansträngningar och är ett uttryck för vår vilja att försvara landet – praktisk svensk säkerhetspolitik. Riskerna för snabba krisförlopp bedöms öka och jag ser det som nödvändigt, att frivilligpersonalen på sikt ges *ökade uppgifter och ansvar*, när det gäller vår beredskap.

Mer aktiv och intensiv frivilligverksamhet ligger framför oss – en praktisk medverkan i Flygvapnet och vår säkerhetspolitik. ■

Carl-Johan Rundberg

FRIVILLIG -

RF

ÅRET 86/87

-bilagan

– Förbundet innebär en fortsättning på det fina samarbete över gränserna, som de tre föreningarna haft under ett par års tid. Vi tillhör alla samma flottilj, F17 i Kallinge, och då anser vi det som en naturlig sak att samverka vad gäller regional och lokal utbildning, säger *Anders Jegeman*, styrelseordförande i Norra Smålands FVf.

De tre föreningarna redovisade tillsammans 1.162 medlemmar och drygt 19.000 utbildningstimmar efter det förra verksamhetsåret. Det innebar en kraftig ökning på utbildningssidan efter tre magra år med verksamhetsåret 1983/84 som det absoluta bottenappet.

– I det läget tog föreningarna själva initiativ till samarbete, säger *Anders Jegeman*. Resultatet lät inte vänta på sig. Redan på följande år kunde vi redovisa en 500-procentig ökning på utbildningssidan. Nu har vi satt målet högt: Siktet är inställt på att återta den forna positionen som landets bästa område vad gäller utbildning.

Två år i följd har föreningarna sammanträffat före den årliga utbildningskonferensen och klarat ut vilka kurser som kunde hållas tillsammans. Sedan har förslaget redovisats för F17, som bara haft att tacka för hjälpen och acceptera.

● ● FVRF-Bilagan besökte F17 när föreningarna höll en gemensam brand- och räddningsövning samt ledarskap med 40-talet deltagare. Ett 20-tal medlemmar från Skånes FVf ställde också upp.

– Det är både ekonomiskt och praktiskt nödvändigt att föreningarna samarbetar på det här sättet. Varken pengar eller in-

Styrelserna för flygvapenföreningarna Norra Småland, Sydöstra Sverige och Kalmarsund behövde inte fundera lång stund på förslaget att de tre föreningarna skall samarbeta inom ett regionalt flygvapenförbund. De gav klartecken direkt. Och redan 1986-07-01 bildas en interimstyrelse för förbundet.

SAMMANSLAGNING som enar över gränser och stärker utbildningsresultatet

struktörer växer på träd. Jag tror detta blir framtidens melodi för föreningarna att arbeta på, säger övlt *Karl-Erik Nilsson*, ny chef för frivilligavdelningen vid F17 och en man till vilken föreningarna knyter stora förhoppningar.

Hela övningen präglades av optimism och framtidsanda. Alla

var överens om att det finns möjligheter utträta storverk inom ramen för ett regionalt förbund, det gäller bara att ta tillvara dem.

Anders Jegeman: – Vi har goda instruktörer inom de egna leden, samt gemensamma utbildningsplatser i Skillingaryd, Ränneslätt, Kronobergshed, Kosta

och Köpingsvik samt F17. I framtiden skall föreningarna bli "frontenheter" för rekrytering och utbildning. Kontakterna med myndigheten, pappersexercis och byråkrati, får bli förbundets sak att sköta.

Jörgen Eriksson, sekr i Sydöstra Sveriges FVf: – Tidigare hände det att planerade kurser och övningar fick ställas in i brist på elever. Den risken är borta nu, när deltagarna rekryteras från tre föreningar. Jag tror att vi alla upplever samarbetet som mycket stimulerande.

● ● – I de djupa medlemsleden ute i landet har farhågor framförts, att de elva förbunden kommer att innebära dödsstöten för de minsta föreningarna. Men den risken är överdriven, anser *Kurt Pettersson*, sekr i Kalmarsunds FVf:

– För 6-7 år sedan hade jag nog haft betänkligheter, men inte nu längre. Revirtänkande är helt främmande för oss. Vad det handlar om är att åstadkomma så bra och omfattande utbildning som möjligt. Det blir föreningarna inte lidande på, snarare tvärtom.

Kurt-Rune Roos, styrelseordförande i Kalmarsunds FVf: – Vi ser förbundet som en kraftsamling mot ett gemensamt mål. Jag tror föreningarna kommer att stärkas när de kan avlastas administrativt arbete och koncentrera krafterna på rekrytering och utbildning.

Det regionala förbundet kan i bästa fall bli verklighet 1987. Och om beslutsgången är föreningsrepresentanternas överens: Inget steg kommer att tas utan att vi har en absolut majoritet av medlemmarna bakom oss! ■

Torsten Andersson

Samarbete är framtidens melodi tycker fr v: *Jörgen Eriksson* (Sydvästra Sveriges FVf), *Kurt-Rune Roos* & *Kurt Pettersson* (Kalmarsunds FVf) samt *Anders Jegeman* (Smålands FVf).

Vår Herres röst i FVRF-leden heter Karl-Erik Weggerup, medlem i Skånes FVf sedan 13 år och krigsplacerad som fältpräst inom Flygvapnet. I sin civila gärning är han kyrkoadjunkt i S:t Johannes församling i Malmö och själasörjare för 16.300 skåningar.

Karl-Erik Weggerup

Vår Herres röst i FVRF-leden

Karl-Erik är uppväxt på gården Vaggarp (som på danska tiden hette Weggerup) och son till Sveriges första "flygande bonde". Han brukade hänga med när fadern gjorde en tur över ågorna i sin försilvrade Lyscombe Silvain. Eget certifikat tog han dock aldrig.

Han gjorde värnplikt som väderbiträde vid F17. I Skånes FVf omskolades han till luftbevakare och fick klättra i torn – helt naturligt eftersom han kom närmare himmelen på det sättet.

Senare blev han fältpräst med fänriks grad. Han har trivts så bra med kamratskapet och den inte så sållan råbarkade umgängestonen i FVRF-kretsar, att han i fjol som 47-åring anmälde sig som krigsfrivillig och bad att få stanna

som fältpräst i Flygvapnet.

– Jag har ju hela min förankring i Flygvapnet och är någorlunda insatt i personalens arbetsförhållanden, säger han.

– Inom Skånes FVf och på kurser av olika slag har kamraterna alltid bemött mig som jämbördig, jag har känt mig fullt accepterad och ingen har gjort sig lustig över min trosuppfattning. Tvärtom har vi mötts i många förtroendefulla samtal.

Personligen har jag ett oförglömligt minne från en sommarkurs på Köpingsvik, då Weggerup höll friluftsgudstjänst på en äng i närheten av Köpings kyrka. Hela kursgården mötte upp och hörde Karl-Erik predika och värmlänningen Stefan Kihl läsa

dagens evangelium. En regnby drog förbi och vi hörde dropparna falla i skogen intill, men ute på ången sken solen och stämningen var obeskrivligt skön i naturens grönskande kyrkosal.

I Skånes FVf:s jubileumsbok 1983 skriver Weggerup, att han från "civilister" ofta fått frågan, hur en kyrkans och fridens man också kan vara militär. Vi citerar:

"Jag brukar svara: Jag är pacifist! Som fredsvän är det naturligtvis inte fråga om att angripa, men jag är beredd att försvara. Jag tror alla medlemmar i vår förening kan svara på samma sätt. Vi tillhör inte i första hand en krigsmakt utan en försvarsmakt och det är svenska medborgares skyldighet att vara beredda att

försvara vårt land, vår hembygd och våra familjer."

Karl-Erik säger att det bland yngre präster finns en tendens att bli vapenvägrare, med påföljd att det blivit svårt att rekrytera nya fältpräster. Han delar inte deras åsikt:

– Nej, prästen behövs överallt, i olika skeden och situationer. Ett krig präglas av kamp, ovisshet och oro. Här måste prästen kunna gå in och så neutralt som möjligt ta hand om de skräckslagna, de chockade, och vara redo att informera de stupades anhöriga. Genom att vara till hands tror jag vi kan fungera som förmedlande länk mellan stridande och därmed utgöra en fredsbevarande faktor. ■

Torsten Andersson

Frivilligavdelningen vid F4 anordnade tillsammans med Jämtlands och Västernorrlands FVf en mycket lyckad helgutbildning i slutet av november. Närvarande var förutom frivolf:arna Lars Körberg och Bernth Ohlsson värnpliktiga FVRF:are och FVRF-ungdom från båda föreningarna. Dessutom två bilkårister och några lottor från Jämtland.

Persedel- & utb-dagar

Västernorränningarna startade redan på fredagskvällen. Buss utgick från Härnösand med bilkårister som förare och samlade upp medlemmar för övernattning på f d Lv5 i Sundsvall.

Lördag morgon gick färden till F4 där Västernorrlands FVf anslöt till Jämtlands FVf. Efter frukost började utprovning av uniformer på förrådet. Personalen jobbade frenetiskt för att allt skulle passa och dessutom överstökas så fort som möjligt. Stort tack.

Eftermiddagen och kvällen ägnades åt utbildning. Värnpliktiga och ungdom-LK erhöll en ordentlig duvning i nya Bas-90, ny flygvapenmateriel, nuvarande Stril och Stril-90. Parallellt utbildades ungdom-GK i sjukvård. Kvällen avslutades med gemensam middag och några intres-

santa videofilmer.

Söndagen startade med en uppskattad visning av Viggen. Därefter intogs en stadig frukost för att klara av dagen som för vpl och ungdom-LK bestod av en fälttävlan. Det var ett antal stationer med olika sjukvårdsmoment, som benbrott, pulsåderblödning, skytte med gevär, pistol eller k-pist samt pansarskott. Handgranatkastning. Flygplanigenkänning m m. Parallellt hade ungdom-GK denna dag utbildning i luftbevakning.

Efter söndagens utbildning och fälttävlan samlades alla för en gemensam prisutdelning och genomgång. Det var härligt att se alla glada och nöjda. Men framför allt så många, det var drygt 60 frivilliga på F4 denna helg. ■

Jan Nyström

F4 på Frösön och Bydalen i den jämtländska fjällvärlden var målet för en fyradagars vinterutbildning med deltagare från Skånes FVf, F5:s lottor och SKBR. Skidskytte, puldragning, utförsåkning, studiebesök vid F4 samt rundtur i Östersund och på Frösön stod på programmet.

Skåningar till fjälls

Bland 70-talet anmälningar plockades 45 ut, meriterade till denna "flitpremie" genom aktivt deltagande i olika kurser och övningar.

Programmet var lagom ansträngande, vädret perfekt och humöret på topp. En och annan läsare drömmer kanske om en liknande resa och frågar sig hur den ekonomiska biten skall lösas.

Lars Petersson, chef vid frivilligdetaljen vid F5 och ledare för resan:

– Övningen var budgeterad och planerad av F5 som frivillig tjänstgöring. Kostnaden per elev blev inte högre än vid en vanlig veckoslutskurs vid F5.

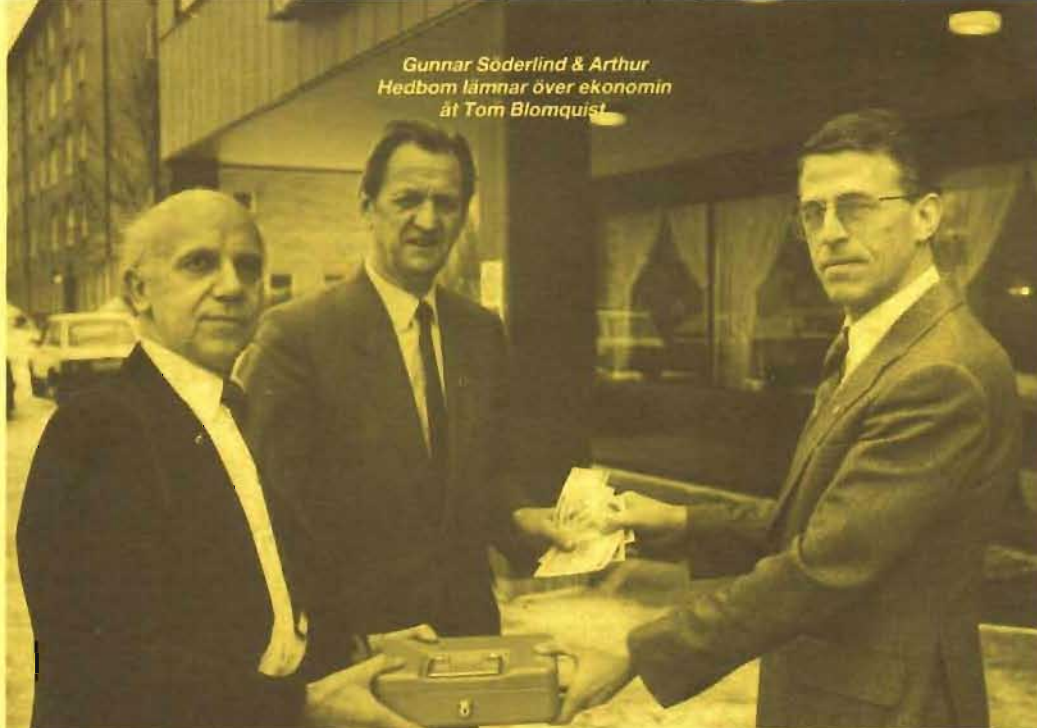
– Utöver dessa kostnader tillkommer flygtransporten med TP

84 Hercules. Men den belastar inte vårt utgiftskonto utan bestrids genom CFV.

● Högvak med personal ur FVRF blir ett av jubileumsarrangemangen när förbundet 25-årsjubilerar 1987. Medlemmar från Sveriges 27 flygvapenföreningar kommer att inbjudas att ingå i styrkan, som enligt planerna skall utbildas vid Tylebäckskursgård utanför Halmstad och därefter resa till Stockholm för högvak på Kungl. Slottet samt Drottningholm dygnet 29-30 augusti. ■

● Skaraborgs FV fick nej på sin begäran om bidrag till en studieresa till en av NATO:s flygbaser utanför Oslo. FVRF:s styrelse påpekar att det krävs regeringens tillstånd för resa utomlands på medel som är anslagna för frivilliga försvaret. Möjligheten att regeringen skulle ge klartecken anses som obefintlig. ■

Gunnar Söderlind & Arthur Hedbom lämnar över ekonomin åt Tom Blomquist.

46 år, gedigen kameral utbildning, väl bevandrad i militärbyråkratins paragrafdjungel, 10-årig erfarenhet av frivillig försvarsverksamhet, bl a som instruktör vid hemvärnet. Presentationen gäller TOM BLOMQUIST, som från 1 mars är heltidsanställd ekonomichef vid FVRF. Efterträder där parhästarna Arthur Hedbom och Gunnar Söderlind, som haft kassajobbet på deltid.

Tom tar över ekonomiansvaret

● Någon vinterutbildning för F7 med deltagare från de västsvenska flygvapenföreningarna blev det inte i år. Det var meningen att man för 14:e året i följd skulle ha gästst Grubbnäsudden utanför Kalix, men antalet anmälda räckte inte till den här gången. ■

Torsten Andersson

Tom Blomquist kommer närmast från ett jobb som lönechef vid Försvarsstaben. Det var en civil tjänst. Den f d kavallerikaptenen fick vid denna tjänsts början sadla av och börja titulera sig byrådirektör.

Han är född i Ljungbyhed, ett stenkast från Krigsflygskolan. Han barndomsdrömde om att bli stridspilot. I riktigt unga år var han med i flygpojkar.

– Men jag kom bara två meter upp i luften ... på hästryggen. Blev signalist vid Kavalleriet. Där fanns det släkttraditioner att förvalta. Min morfar var nämligen kavallerist vid K2 i Helsingborg, och jag hade glädjen att få ära hans kavallerisabel.

● ● Tom hann med att tjänstgöra vid såväl Fallskärmjägarskolan som vid K3:s militärpolisutbildning, innan han 1976 lämnade Kavalleriet och växlade in på den byråkratiska banan. Efter intendentkurs i kameral tjänst har karriären gått mot höjderna: Kassachef vid P4 i Skövde, chef för kameralavdelningen vid F6 i Karlsborg, sedan försvarsstaben och nu FVRF.

Militär bakgrund är nödvändig för att hänga med i det onödiga "fikonspråk" som präglar den militära byråkratien, anser han. Men vad vet han om FVRF-folket?

– Att det är en samling eldsjälar med positiv inställning till försvaret. Andan i FVRF-leden är

förmodligen densamma som inom hemvärnet, vilket inom parentes utgör en av våra absolut viktigaste resurser i händelse av mobilisering, säger han.

● ● Arthur Hedbom blev kassaförvaltare 1980, men redan i början av 70-talet hjälpte han sin företrädare Sven Peterson att granska reseräkningar för FVRF. Gunnar Söderlind tillträdde 1981 som biträdande kassaförvaltare.

Båda är garvade militärer med mångårigt förflutet inom FV. Hedbom började redan 1941 vid F2, och då som en av de första trupputbildarna inom FV. Söderlind 1943, först som signalist, se-

nare som flygförare med över 17.000 bokförda uppstigningar. Har t ex flugit den J 21:a som står på flygmuseet på Malmen.

När Hedbom pensionerades 1979 var han kassachef vid F18. Söderlind hade motsvarande befattning vid F2 under avvecklingen och slutade sin militära bana 1983 vid Arméstabens organisationsavdelning.

Nu har de fått en värdig efterträdare till att förvalta de drygt 4 mil som FVRF:s verksamhet kostar. FV-Nytt önskar Blomquist välkommen och hoppas han aldrig skall finna förbundskassan – Tom! ■

Torsten Andersson

Pågarna Kenneth Phillipson och Bengt-Arne Nilsson tränar pulkdragning med skadad.

Gillis Edman (Tibro), Tore Bertilsson (Söderhamn) och Kenneth Mörck (Sala) är tre "nykläckta" löjtnanter inom FVRF. De har gått den långa vägen i sin frivilligutbildning och tillhörde den pionjargrupp om elva fanjunkare, som 1982 vid F20 startade FV:s första frivilligutbildning till fänrikar. Nu hoppas de bli krigsplacerade på befattningar som svarar mot deras utbildning och grad. 1986 kommer ytterligare ett par man ur pionjargruppen att nå slutmålet som vpl löjtnanter i FV. "Bonne chasse"!

Bertil Hagås, 46-årig fyrbarnspappa och ungdomsledare i Stockholms FVRF, är utan tvekan en av de färgstarkaste profilerna inom FVRF. Historierna om honom är legio. Personligen minns jag när han sändes ut från en öländsk luftbevakningsstation för att hämta vatten från en bondgård ... och kom igen med kaffe och kakor till hela personalen.

BERTIL HAGÅS

– Vi gjorde ett byte. Jag fixade tantens middagsdisk mot att hon bjöd på kaffe, säger han när jag för episoden på tal.

Bertil är söderkis, född på Mosebacke och med sin vardagliga gärning som slöjd- och tekniklärare förlagd till Katarina Norra skola.

Med sådan bakgrund skall man normalt inga andra gudar hava jämt Hammarby IF, men Hagås har konverterat till fiendeland och förnekar inte att ha spelat allsvensk bandy med Djurgår'n och är en "blue saint" ända in i själen.

Sin ungdoms fäitflygardröm

sprack vid ett mindre lyckat landningsförsök på Ljungbyhed en gång i tiden. Plötsligt kom bokskogen för nära, och när han lyfte sin SK 50 några meter stod en hangar i vägen. (Så tokigt det kan bli ...)

– Valet stod mellan att ramma hangarväggen eller försöka flyga mitt mellan två hangarer. Av rent överlevnadsintresse föredrog jag det sistnämnda. Förstår inte varför dom bråkade så om den saken, säger han.

Hagås har varit boxarsparring i stockholmsklubben Narva och

Det går historier om söderkisen

BERTIL HAGÅS

är lika slagkraftig i nävarna som i repliken. Han är sergeant och lär drömma om att överleva Kjell-Åke Quick i Landskrona, för att på ålderns höst kunna titulera sig för Sveriges äldste "schasse".

Han har varit med i FVRF sedan 1964 och är den ende som i egenskap av lagledare bevistat samtliga CFV:s utbildningskontroller. Vid den senaste, vid F5, ställde han upp i Sektor Mitt's fotbollslag och avgjorde semifinalen med en fruktansvärd rökare.

Han har inte förlåtit skrivaren

att jag underlät nämna detta i FVRF-Bilagans korta referat från tävlingen. Nu är det gjort!

Högt på önskelistan står större anslag till ungdomsverksamheten:

– Det är en investering, som vi har igen när vi själva "sitter på hemmet". Den fyller en så viktig social funktion, att kostnaden för kost och logi inte bör få avgöra utbildningens omfattning. Ungdomssidan är samtidigt en viktig rekryteringsbas för försvaret. Många går vidare och blir stamanställda, de andra tar en positiv inställning till försvaret med sig genom livet.

Hans smeknamn, Löken, fick han sedan han under ett nattligt vaktpass burit hem fem lökar från en öländsk odling för att piffa upp kronans burkmat. Morgonen därpå luktade det inte enbart svett och gammal beväring i tätet. Tillsatsen av rå lök var så outhärdligt att tättlaget började undra vem som burit hem en skunk.

– Man kan garva läppen på sne' åt allt man varit med om som frivillig. Därtill med ett kamratskap, vars like man nog inte hittar någon annanstans, säger Bertil 'Löken' Hagås. ■

Torsten Andersson

En plutonchef, tillika stf kompaniförbandsplatschef, får under övning tips av en förbandsinstruktör att förbandsplatsen skall flyttas någon gång efter lunch. Plutonchefen beordrar då sina underställda att bryta förbandsplatsen redan innan lunch för att komma därifrån så fort som möjligt när ordern kommer. När förbandsplatsen är bruten och upplastad på lastbil kommer chefen för förbandsplatsen. När han ser att allting är upplastat på lastbilen utan hans order, ropar han till sig plutonchefen. Inför truppen skäller han ut plutonchefen och beordrar honom att återupprätta förbandsplatsen, varefter han går sin väg. Plutonchefen vänder sig till truppen och beordrar den att åter sätta upp förbandsplatsen.

Efter lång tystnad säger en av truppens medlemmar: – Det får väl du och kapten göra. Vi vill inte!!!

Vad gör du som plutonchef i det här fallet?

Detta var ett av de många praktikfall som spelades upp för deltagarna på den **ledarskapskurs** som gick av stapeln i mars i Fliken. Vad gör man som chef, hur skulle man förhindrat detta, vem har gjort fel ... osv ..?

Många av oss har råkat ut för liknande fall och stått handfallna inför problemet. Under vår utbildning har vi fått reda på, att vi kommer att få stå inför sådana

problem. Felet är bara att vi inte får reda på HUR vi ska bete oss för att lösa liknande konflikter på bästa sätt.

Att lära känna sig själv är också en viktig del i ledarskapsutbildningen. Genom att göra olika självtest kan man med ganska stor säkerhet få veta hur man är som person. Att veta sina relationer till både underställda, kolleger och överordnade och känna till konsekvenserna av sitt handlande är viktigt för att kunna påverka relationernas kvalitet och därmed öka sin effektivitet som chef.

En annan mycket viktig del i le-

derskapen är vetskapen om hur en grupp skall behandlas för att den skall vara så effektiv som möjligt. Det är oerhört viktigt att veta de olika stadierna i en grupp genomgår innan den blir riktigt sammansvetsad. Att själv anpassa sig och sin utbildning till dessa stadier är en grund för gruppens sammanhållning och förmåga att arbeta.

● Detta och mycket annat såsom intervjuteknik, transaktionsanalys, problemanalys, normala och onormala stridsreaktioner, kroppsspråk stod på schemat på ovan nämnda ledarskapskurs. En kurs som på alla sätt och vis

var oerhört intressant och givande. Samtliga kursdeltagare var ense om att kurschefen **Magnus Romander** och bitr kurschef **Anders Månsson** utvecklat oss till bättre chefer och ledare. Även deltagarna i de andra kurserna (allmänmilitär utbildning, transporttjänst, motorfordonstjänst och befodringskurser) kom fram till samma resultat.

Både kursledningen och deltagarna uttryckte dock behovet av att fler genomgå dessa kurser. Genom att inhämta ny kunskap och genom träning ökar Din förmåga att klara av just Ditt ansvar som krigsplaceringen kräver.

Att informationen om Flygvapnets centrala kurser inte är den bästa vet vi. Därför måste de som genomgått centrala kurser informera sina kamrater om vad en kurs innebär. Många vet inte att den som deltar i kursen har allt fritt: utbildning, resa, uppehälle, utrustning och försäkringar. Dagsersättning utgår naturligtvis. Möjligheter finns att få familjebidrag. Familjen förresten, det är klart att familjen får följa med ... för en skälig penning, dock.

Du som har gått på central kurs och Du som inte har gjort det: Tala med kamrater, har Du frågor så kontakta frivilligofficieren, läs igenom FBU:s kurskatalog och sök till central kurs. **Du kommer inte att ångra dig!!!** ■

Håkan Pettersson

BRA LEDARSKAP börjar med att lära känna sig själv KRITISKT

● ● *Den frivilliga försvarsverksamheten i Sverige är unik i världen. Nästan var 10:e svensk är på något sätt knuten till frivillig försvarsverksamhet. ● ● Det finns 22 frivilliga försvarsorganisationer, var och en med sin speciella särart. Tillsammans med hemvärnet är ungefär 700 000 människor frivilligt engagerade i försvaret av vårt land.* ● ● ●

De frivilliga försvarsorganisationerna

När omvärlden bedömer styrkan av vårt försvar, värderar man både försvarsförmågan och försvarsviljan. Att man därvid tillmäter frivilligverksamheten en stor betydelse framgår bl a av att Finlands fredsvillkor i praktiken omöjliggör frivillig försvarsverksamhet. – Det var också just i Finland som den första Lottarörelsen uppstod!

Frivilligorganisationernas uppgifter har fastställts av regeringen genom den s k "Frivilligkungörelsen" (SFS 1970:301):

"Försvarsverksamheten inom frivillig försvarsorganisation skall tjäna totalförsvaret och omfatta försvarsupplysning samt rekrytering av frivillig personal".

Försvarsupplysning och rekrytering skall ledas av organisationerna själva – men med stöd av myndigheterna. Utbildning av dem som rekryteras ska ledas av myndigheten i samverkan med organisationen.

Frivilligorganisationerna indelas m h t sin huvudsakliga inriktning i:

- ▶ Avtalslutande organisationer.
- ▶ Befälsutbildande organisationer.
- ▶ Övriga organisationer.

Avtalslutande organisationer

De avtalslutande organisationerna rekryterar medlemmar som frivilligt vill utbildas sig för en uppgift i vår krigsorganisation. Genom ett avtal förbinder de sig att ständigt eller för kortare tid stå till totalförsvarets förfogande vid ofred.

● ● **Frivilliga Automobilkårens Riks-förbund** – FAK – omfattar ett antal självständigt verkande automobilkårer som finns i de flesta län.

FAK rekryterar *manlig* personal, som utbildas till förare av tunga lastbilar och bussar i det *ekonomiska* försvarets transportsektor. Bilförare utbildas också för to-

talförsvaret i övrigt – för försvarsmakten även bl a mottagningsförrättare. FAK deltar aktivt i trafiksäkerhetsarbetet.

Uppgiften är att hålla Sverige rullande även i krig. Affärerna måste få sina varor. Människorna måste ha bussar att förflytta sig med både i städerna och på landsbygden. Livsmedel, bensin och andra förnödenheter kan snabbt behöva flyttas från en utsatt plats till en mer skyddad.

Medlemmarna (8000) är nästan undantagslöst yrkeschaufförer. Antingen har de fyllt 47 år och lämnat värnplikten eller också är de vapenfria värnpliktiga. I

krig arbetar de åt länsstyrelserna och ersätter de åkerichaufförer som inkallas vid mobilisering.

● ● **Frivilliga Flygkåren** – FFK – tillkom 1961 och består nu av ca 800 medlemmar. Huvuduppgiften är att biträda *civil*försvaret.

Den centrala ledningen av FFK handhas närmast under civilförsvarsstyrelsen (Statens Räddningsverk fr o m 1 juli 1986) av KSAK (= Kungl Svenska Aeroklubben). Inom varje län utövas ledningen närmast under länsstyrelsen av en av Aeroklubben utsedd länsflygchef. Vid civilförsvarsberedskap organiseras ett 30-tal flyggrupper. I varje flyggrupp ingår 24 flygförare och 10 flygplan. – I krig disponeras mer än 500 enmotoriska flygplan som ägs av firmor, bolag och privatpersoner.

Intresset är stort för att få vara med i FFK. I många flygkårer kan man därför få stå i kö upp till ett par år för att få bli medlem!

FFK står i första hand till civilförsvarets förfogande för följande uppgifter:

- ▶ Rekognoscering av skador efter anfall.
- ▶ Trafikövervakning, trafikräkning och trafikdirigering i samband med utrymning, flyktingströmmar m m.
- ▶ Radiakindikering.
- ▶ Transport- och sambandstjänst.

FFK har även till uppgift att biträda vid andra totalförsvarsuppgifter, t ex:

- ▶ Övervakning av elkraftnäten.
- ▶ Flyga blodplasma.
- ▶ Transportera fälttidningar och propagandamaterial för det psykologiska försvaret.

● ● **Frivilliga Motorcykelkårens Riksförbund** – FMCK – är en ungdomsorganisation som utbildar i motorcykeltjänst både för den civila och den militära delen av totalförsvaret. Av de 4500 medlemmarna är nästan 1000 flickor.

Uppgiften är framför allt att utbilda motorcykelordonanser åt totalförsvaret. Men också att ta hand om motorintresserad ungdom. Att ge dem en möjlighet att "meka" med sina maskiner under sakkunnig ledning, att lära dem trafikvett och att ha trevligt ihop.

Ungdomar från 15 år och uppåt tas emot. För de yngsta ordnas mopedkurser. De äldre kan få hjälp att skaffa sig körkort för motorcykel. – FMCK har 300 äldre armémotorcyklar att låna ut för bl a terrängkörning.

Värnpliktiga flygledarbiträden i bas 90-systemet disponerar motorcyklar för sina arbetsuppgifter. – CFV har begärt hos värnpliktsverket (VPV) att de vid uttagning av vpl för utbildning till flygledarbiträden skall inskriva lämpliga ynglingar med i första hand FMCK-bakgrund.

● ● **Frivilliga Radioorganisationen** – FRO – utbildar män och kvinnor i sambandstjänst för totalförsvaret. FRO bildades

des 1946 och fyller alltså 40 år i år. Organisationen har nära 7000 medlemmar, varav drygt 500 är kvinnor.

FRO:s främsta uppgift är att grundutbilda kvinnor, frikallade män och f d värnpliktiga signalister (s k "47-åringar") till befattningar inom totalförsvaret, främst Armén med hemvärdet. I varje hemvärnsstab och kretshemvärnsstab finns det avtalbundna FRO-signalister.

I samverkan med FBU ges värnpliktig personal, befäl och mening, kompletterande utbildning och övning i sambandstjänst. Värnpliktiga sambandsbefäl kan också genomföra frivillig befodringsutbildning.

I fred medverkar FRO i katastrofberedskapen med personal och materiel – och även vid andra tillfällen då radiosamband kan behövas för att rädda eller skydda liv. FRO hjälper även till med radiosamband vid tävling o dyl.

● ● **Svenska Brukshundklubben** – SBK – verkar för att tillgodose totalförsvarets behov av specialutbildade hundar liksom behovet i övrigt av samhällsnyttiga hundar.

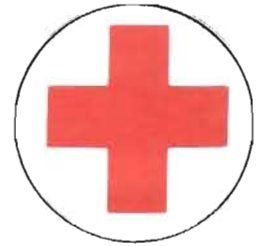
Två stora uppgifter är att utbilda räddningshundar för civilförsvaret och bevakningshundar för det militära försvaret, fn främst för Flygvapnet. Medlemmar i SBK rekryteras också till utbildning för avtal med FV. SBK har nu över 50.000 medlemmar.

● ● **Svenska Blå Stjärnan** – SBS – med

drygt 5000 medlemmar, har till huvuduppgift att utbilda djurvårdare för det ekonomiska försvarets räkning. Blå Stjärnorna ska i händelse av ofred kunna ersätta lantbrukare som inkallats till det militära försvaret, inkl hemvärdet.

● ● **Föreningen Svenska Röda Korset** – SRK – som är en del av internationella Rö-

da Korset, kompletterar samhällets insatser ifråga om bl a sjukvårdsutbildning för totalförsvaret, övrig hälso- och sjukvårdsutbildning, social kontaktverksamhet, ungdomsarbete och internationella hjälpsatser.

För totalförsvarets räkning rekryteras och utbildas avtalsbunden personal bl a för krigssjukhus (sjukhussamariter), för hemvärdets sjukvård (hemvärnssamariter), för den civila krigssjukvården (civilsamariter) samt för blodförsörjningsverksamheten i krig. Man räknar med att över 40.000 medlemmar i SRK är verksamma inom totalförsvaret.

● ● **Riksförbundet Sveriges Lottakårer** – SLK – med sina drygt 50.000 medlem-

mar, rekryterar kvinnor till avtalsutbildning för befattningar inom Armén med hemvärdet, Marinen och Flygvapnet.

Utbildning av lottor sker bl a inom följande områden: Stabs- och expeditjons-tjänst, förplägnads- och underhållstjänst, sambandstjänst, luftförvarstjänst och stridsledningstjänst.

● ● **Sveriges Kvinnliga Bilkårens Riksförbund** – SKBR – rekryterar kvinnor för avtalsutbildning som bil- och bussförare inom totalförsvaret. SKBR har över 13.000 medlemmar.

Krigsplacering sker inom försvarsmak-

ten som förare av personbil, lastbil eller buss. I FV som bussförare i Basbat 85. Inom det ekonomiska försvaret som förare av tung lastbil med tungt släp ("långtradarre") och buss. Inom den civila hälso- och sjukvårdens krigsorganisation som ambulansförare.

SKBR bedriver också ett omfattande trafiksäkerhetsarbete.

värnpliktiga som tillhör FV till frivillig utbildning. Utbildningen omfattar: Om- skolning till luftbevakare, kompletterings- och befodringsutbildning av värnpliktigt befäl. De prioriterade tjänstegrenarna är markförsvars-, transport- och luftbevakningstjänst.

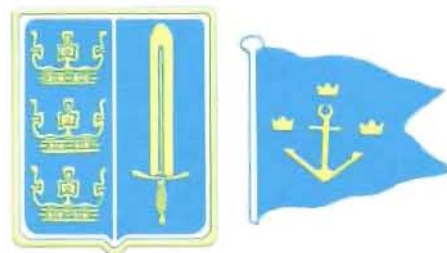
FVRF har under de senaste tio åren ungefär fördubblat sitt medlemsantal och har nu ungefär 11.500 medlemmar. – FVRF har i likhet med FBU också en ungdomsverksamhet (FVRF-ungdomar) som är mycket livaktig. Ungdomssektorn skulle expandera kraftigt om de ekonomiska resurserna (statsmedel) ökades.

● ● **Sjövärnskårens Riksförbund** – SVK RF – (3600 medlemmar) har till upp-

gift att rekrytera Flottan tillhörande värnpliktiga till frivillig befälsutbildning. SVK RF har också en ungdomsverksamhet med syfte att väcka intresse för sjön och sjöförsvaret och för fortsatt utbildning till befäl vid örlogs- och handelsflottan.

● ● **Svenska Arméns och Flygvapnets Reservofficersförbund** – SAFR (5.500) – och **Svenska Flottans Reservofficersförbund** – SFRO (900 medlemmar) – verkar

för att öka medlemmarnas kunskaper och färdigheter i egen krigsbefattning. Medlemmarna deltar även i den frivilliga befälsutbildning som sker genom FBU-rörelsen.

● ● **Kustartilleriets Reservofficersförbund** – KAROF (700 medl). Reserv- och

värnpliktsbefäl utgör en viktig länk mellan det militära och civila. Genom sin informationsverksamhet bidrar de till att öka förståelsen för försvaret.

● ● **Svenska Värnpliktsofficersförbundet** – SVOF – med 1100 medlemmar,

deltar i den frivilliga befälsutbildning som anordnas för FBU-rörelsen.

Övriga organisationer

● ● **Frivilliga skytterörelsen** – SkytteÖS – med över 200.000 medlemmar har till

uppgift att främja skjutskickligheten med gevär, kulsprutepistol och automatkarbin. För att väcka främst ungdomens intresse bedrivs en omfattande verksamhet med kortdistansgevär (50 m) och luftgevär.

● ● **Svenska Pistolskytteförbundet** – SPSF (ca 70.000 medlemmar) – är riksor-

Befälsutbildande organisationer

● ● **Frivillig befälsutbildning** – FBU – vänder sig till värnpliktigt befäl m fl i Ar-

mén och Kustartilleriet och erbjuder kurser för att komplettera och förbättra den militära utbildningen. Över 50 000 medlemmar tillhör FBU-rörelsen.

Huvuddelen av utbildningen sker genom regementenas försorg i hemorten på kvällar och under veckoslut. Men det finns också möjligheter att delta i den centrala utbildning som anordnas vinter och sommar på någon av de många FBU-kursgårdarna runt om i landet.

FBU har även en livaktig verksamhet för ungdomar i åldern 15-20 år. Utöver den allmänt ungdomsvårdande uppgiften syftar verksamheten till att ge orientering om totalförsvaret som samhällsfunktion – och är också en bra förberedelse för den kommande värnpliktstjänstgöringen.

● ● **Flygfältsingenjörföreningarna** – FIF – som är vår yngsta frivilligorganisa-

tion (fr o m 1985), har ända sedan 1960 rekryterat värnpliktiga för frivillig utbildning till befälsbefattningar inom flygfältsarbetskompanierna. – FIF har f n ca 1000 medlemmar.

● ● **Flygvapenföreningarnas Riksförbund** – FVRF – har till uppgift att rekrytera

ganisation för nationellt skytte med pistol och revolver, bl a med tjänstevapen av för totalförsvaret fastställda modeller.

Förbundet bedriver även ungdomsverksamhet, främst skytte med luftpistol.

● ● **Svenska Sportskytteförbundet**, SSF, ca 150.000 medlemmar tävlar nationellt

och internationellt med vapen för sport-skytte – gevär, pistol, lerduve- och vilt-målsskytte.

● ● **Sveriges Civilförsvärsförbund**, SCF, (15.000 medlemmar), har som främsta

uppgift att informera allmänheten i själv-skydd. Förbundet rekryterar och utbildar kommunernas hemskyddsombud.

Förbundet bedriver vidare information om det civila försvaret. Informationen rik-tas särskilt till kvinnorna och till i civilför-svaret inskriven personal.

● ● **Svenska Fallskärmsförbundet** – SFF – verksamhet omfattar grundläggande

hopp utbildning, instruktörsutbildning, hoppmästarutbildning och funktionärsut-bildning.

Ungefär en tredjedel av de nära 2500 medlemmarna är befäl och fallskärmsjä-gare som utbildats inom Armén på Fall-skärmsjägarskolan. De kan sålunda vid-makthålla och utveckla sina hoppkunsk-a-per. Ungdomar fr o m 16 års ålder, som senare önskar göra sin värnplikt som fall-skärmsjägare, kan inom SFF skaffa sig er-farenheter för att söka kvalificera sig.

● ● **Hemvärnet** är i egentlig mening ing-en frivilligorganisation. Men medlemmar-

na rekryteras och utbildas på frivillig väg och några ord om hemvärnet passar där-för väl in i denna beskrivning.

Hemvärnet består av militärt organise-rade, utrustade och utbildade förband. Hemvärnsförbanden ingår – liksom fält-och lokalförsvärsförbanden – i Arméns krigsorganisation.

Hemvärnet indelas i det **allmänna hemvärnet** och **driftvärnet**. Tillhopa gott och väl över 100.000 människor, män och kvinnor. Kvinnorna har skrivit avtal för tjänstgöring vid hemvärns- och krets-hemvärnsstaber i tjänstegrenarna stabs-och expeditionstjänst, sambandstjänst, sjukvårdstjänst och som bilförare.

Det **allmänna hemvärnet** har till uppgift att bevaka och försvara flygfält, hamnar, gränsövergångar, mobiliseringsförråd osv.

Driftvärnet, som finns vid bl a alla flot-tiljer, har till uppgift att skydda den egna verksamheten, den egna arbetsplatsen, vid överraskande angrepp och mot sabo-tage.

Frivilligförsvaret Sveriges största fredsrörelse

Förutom de tidigare beskrivna 22 frivillig organisationerna och hemvärnet finns det ytterligare förbund och föreningar, som utan att vara uppräknade i Frivilligkun-görelsen som frivilliga försvarsorganisa-tioner, bedriver sin verksamhet på sam-ma sätt som dessa. De erhåller därför också statsbidrag för sin verksamhet.

Dessa självständiga förbund och före-ningar ingår i FBU-rörelsen och är:

● **Försvarets Personaltjänstförbund**, FPF, som består av sex Personaltjänstfö-

reningar (bl a personalvårdsassistenter, präster och krigsgravpersonal) och För-svarets Fältartistförening.

● **Totalförsvarets Psykförsvarsförbund**, ToPF, med sina Psykförsvarsföreningar.

● **Totalförsvarets Hälsovårdsförening**.

● **Befälsföreningen Militärtolkar**.

● **Föreningen Fältpostbefäl**.

Alla frivilligorganisationer och övriga här uppräknade förbund och föreningar arbetar mot ett gemensamt mål: Ett fritt och oberoende Sverige. De ansluter sig till den hävdvunna neutralitetspolitiken och försvarets fredsbevarande syfte. Man kan därför med fog påstå att frivilligför-svaret är Sveriges största fredsrörelse!

Fler kvinnor än en årsklass värnpliktiga

Den frivilliga försvarsverksamheten har, som klart torde ha framgått, en mycket stor omfattning i vårt land. Det är glädjan-de att så många kvinnor frivilligt vill delta i försvaret av vårt land.

Direkt tillförs den militära krigsorgani-sationen genom att frivilliga tecknar avtal långt mer än motsvarande en årsklass värnpliktiga. – I Flygvapnets krigsorgani-sation är mer än var tionde man en kvinna – en frivillig. ■

Curt Israelsson

Kravet på trovärdighet ökar

Försvarskommittén har i sin rapport om säkerhetspolitiken entydigt fram-hållit att Norden har fått en ökad strate-gisk betydelse. Denna utveckling skärper kraven på trovärdighet för den svenska alliansfria linjen.

Totalförsvarets roll att möta dessa större trovärdighetskrav får därmed en ökad betydelse i framtiden.

De militära satsningarna i vår nära omvärld är sådana, att totalförsvarets förmåga att möta varierande och snabbt uppdykande hot måste öka.

Försvarsbeslutet 1987 blir mot den-na bakgrund en utomordentligt viktig signal – både inom och utom landet – om den fortsatta viljan och förmågan att behålla ett starkt försvar som stöd för vår säkerhetspolitik.

Centralförbundet för befälsutbild-ning (CFB), som representerar mer än 130.000 frivilligt verkamma kvinnor och män inom totalförsvaret, vill med stort allvar understryka betydelsen av denna innebörd i försvarsbeslutet.

CFB hade sin riksstämman i Öster-sund 15 – 16 februari med över 200 deltagare från hela landet. Deltagarna representerade de frivilliga försvarsor-ganisationer som ingår i CFB. – Riks-stämman beslöt att göra ovanstående uttalande. ■

Bertil Flodin

FRO, Frivilliga Radioorganisationen, fyller 40 i år. Födelsedagen firades nyligen, 24 maj, med aktiviteter över hela landet.

40 år

40 anses ju vara en bra ålder. Man har då skaffat sig livserfarenhet. Man har styrka och uthållighet att förverkliga sina föresatser och man har utrymme för nya idéer. – Den bilden stämmer väl in även på FRO.

Frivilliga Radioorganisationen är en vital, framåtsträvande frivilligorganisation med många strängar på sin lyra. Man har under den senaste 10-årsperioden mer än fördubblat sitt medlemsantal. Man har nu nära 7000 medlemmar – både kvinnor och män.

I fred har FRO till huvudsaklig uppgift att:

► Ge personal som tillhör totalförsvaret samt ungdom möjligheter till frivillig utbildning och träning i sambandstjänst.

► Medverka till anordnande och betjäning av de signalförbindelser som av myndighet kan påkallas för totalförsvaret eller eljest för samhället.

► Efter i varje särskilt fall träffad överenskommelse ställa personal och sambandsmateriel till förfogande för utbildning samt vid övningar, tävlingar, katastroftillfällen, skallgång, som vägsamariter m m.

● ● Vid **beredskapshöjning** och **under krig** skall FRO bli kunna medverka till anordnande och betjäning av vissa radioförbindelser för totalförsvaret samt ställa radioutbildad personal till myndigheternas förfogande för särskilda uppgifter.

Huvuddelen av FRO:s medlemmar utbildas för avtal, främst B-avtal. Men även kompletteringsutbildning i sambandstjänst av värnpliktiga och ungdomsutbildning står på programmet.

En av FRO:s huvuduppgifter f n är att rekrytera sambandspersonal **till hemvärdnet** – radiotelefonister, radiotelegrafister, sambandsgruppchefer och signalreparatörer till hemvärns- och kretshemvärnsstaber. Det behovet är på god väg att bli fyllt. FRO-arna utbildas också för att bemanna radiostationer i militära staber, i länsstyrelser osv.

● ● 40-åringen är som sagt vital. Ett nytt åtagande är att rekrytera personal som ges utbildning för att sköta radiosambandet inom den **civila krigssjukvården**.

Utbildning av FRO-are bedrivs, i likhet med all annan frivilligutbildning, på kvällar och under veckoslut – huvudsakligen i hemorten. Central utbildning anordnas både vinter och sommar. Vinterkursen brukar förläggas till FBU:s kursgård i Ånn,

Foto: Lars Sjogren

nära Storlien. Sommarkurserna går på Fliken kursgård (nära Norberg) och på det natursköna Fårö, Gotlands FBU-förbunds kursgård alldeles vid Fårö kyrka. Utbildning av radiotelegrafister för militära stabsförband sker på Stabs- och sambandskolan i Enköping.

I Flygvapnets krigsorganisation ingår inga befattningar för FRO:are. Vår utbildning av sambandsvärnpliktiga och sambandslottor täcker behovet i krigsorganisationen. – Det hindrar inte att FV har en god hjälp av FRO-organisationen. Många av våra sambandsvärnpliktiga är medlemmar i FRO. Man har därigenom frivilligt kunnat förkovra sig i sambandstjänst genom kompletteringsutbildning hos FRO.

● ● FRO:arna behöver, i likhet med all frivilligpersonal, all den träning man kan få för att behålla de färdigheter som krigsbefattningen kräver. Jag är säker på att det finns tillfällen när *flottiljen* skulle önska sig disponera mera sambandsresurser, t ex vid **flygdagar**, **”anhörigas dag”** eller kanske vid någon speciell övning. Glöm då inte bort att FRO är beredd att hjälpa till – och gör det med glädje! Frivilligavdelningen kan förmedla kontakten.

FRO började en gång som en försvarssektion inom föreningen Sveriges Sändare Amatörer. Många FRO-are är också aktiva radioamatörer och skaffar sig på detta sätt ytterligare träning i att kunna uppträda i etern, vilket kommer krigsuppgiften till godo. Vid de allra flesta avdelningar inom FRO finns också amatörradiostationer, **”SL-stationer”** (militära amatörstationer), som kan användas av medlemmarna.

1951 fick man tjänstebrevsrätt (numera beklagligtvis borttaget för frivilligorganisationerna) och 1952 blev man en fristående frivillig försvarsorganisation. Man anslöt sig då till CFB, Centralförbundet för Befälsutbildning. Medlemstidningen heter **FRO-Nytt** och utkommer med fyra nummer per år.

● ● Behovet att kommunicera med hjälp av radio tycks öka ständigt. FRO har hittills på ett **bra** sätt kunnat svara upp mot den ökande efterfrågan på kunnig sambandspersonal till totalförsvarets olika delar. Vi gratulerar 40-åringen och önskar lycka till i den framtid som ser ljus ut för FRO:s del. ■

Curt Israelsson

☆☆ Avtal har medio april träffats om vissa löne- och andra anställningsvillkor för flygtjänstgörande personal inom försvarsmakten. ☆ ☆ Innehållet i det träffade avtalet innebär för många en höjning av flygtillägget. Det gäller flygförare, navigatörer, meteorologer och övrig flygtjänstgörande personal. ☆ ☆ ☆

Kommentar till 'föraravtalet'

Avtalet medger också, vilket är det nya, möjlighet för den enskilde flygföraren att teckna en *skriftlig överenskommelse* med arbetsgivaren att kvarstanna och tjänstgöra som flygförare i Flygvapnet från tre upp till tio års tid. Överenskommelse tecknas med flygförare som har mindre än 21 flygtjänstår.

Flygförare som fullgör åtagandet erhåller en *särskild flygförarpremie* (SFP). Den innebär en stegvis ökad ekonomisk ersättning m h t antalet flygtjänstår. Efter 21 kontinuerligt fullgjorda flygtjänstår bibehålls viss del av den ersättning som erhållits vid åtagandetidens utgång.

Om den enskilde föraren bryter åtagandet gäller, att han inte äger rätt att gå över till flygtjänst utanför försvarsmakten förrän tre år förflutit.

● ● Enligt en sk ventil i avtalet har arbetsgivaren möjlighet att teckna avtal även med den

som passerat 21-årsgränsen. Det främsta motivet för denna ventil är att tillgången på förare i krigsorganisationen skall kunna säkerställas.

Avtalet innebär att den tidigare stora löneskillnaden mellan civila piloter och militära flygförare minskat betydligt. Flygvapnets möjligheter att behålla sina dyrt utbildade förare bör som följd därav bli klart bättre än tidigare. Avtalet kan därutöver ses som en markering från regeringens sida. För staten, samhället och medborgarna vital verksamhet – till vilken försvarsmaktens förbandsproduktion och beredskap hör – måste tillförsäkras erforderliga resurser inte minst i personellt avseende.

● ● Sett på det sättet ger "föraravtalet" tillsammans med andra åtgärder och uttalanden från statsmaktens sida hopp om att även *övriga personalproblem* i försvarsmakten kommer att få en lösning. ■

FS/Sektion 3

Datorer och sensorer till försvaret

Miss a inte!

ENKÖPING 9-13 JUNI
1986

MILINF

Seminarium och fackutställning om datorer och sensorer till Försvaret.

Försvaret och försvarets aktuella leverantörer arrangerar en egen elektronikutställning och seminarium – MILINF 86 – i Enköping (StabsSbS) 9-13 juni 1986.

Syftet är att ge vid försvaret och industrin engagerad personal en samlad bild av teknisk utveckling samt tekniska och ekonomiska möjligheter inom området INFORMATIONSTEKNOLOGINS användning i FÖRSVARETS LEDNINGS- OCH SENSORSYSTEM.

Vid utställningen kommer de allra flesta av försvarets leverantörer inom datorsystem- och sensorområdet att visa sina in-

tressantaste produkter och tjänster.

Under seminariet kommer att presenteras en brett upplagd föreläsningsserie om 118 olika föredrag för att belysa utveckling och militär användning av informationsteknologi. Försvarsgrenarnas främsta företrädare kommer desutom vid något tillfälle varsin dag att presentera sin syn på utvecklingen. Chefen för Flygvapnet, generallöjtnant Sven-Olof Olsson, håller sitt anförande onsdagen den 11 juni kl 14.30.

Utställningen är värd ett besök för en grundlig genomgång antingen Du är intresserad av sensorer, radarsystem, stridsledningssystem eller ADB-system, t ex STRUKTUR 90 etc. ■

Försvarets nuvarande fältuniformssystem, modell 59, håller på att bli föråldrat. Det ökade hotet från ABC-stridsmedel och splittr ställer krav på nya typer av personlig skyddsutrustning. Därför utvecklas ett nytt fältuniformssystem, gemensamt för försvaret.

Vårt nya FÄLTUNIFORMS- system

Mål och arbetssätt. – FMV:InT driver utvecklingsarbetet på cheffens för Armén uppdrag. Fältuniform m/59 är grunden för utvecklingen. Arbetet syftar till en enhetlig lösning, där ingående persedlar anpassas till varandra. Tillsammans utgör de ett i förhållande till kostnaderna rätt avvägt skydd i förutsedd miljö.

Hotbilder och förutsedd krigsmiljö kring 1990 och framåt har beskrivits och analyserats. Skyddsmöjligheter och skyddsnivåer har fastställts.

Generella krav utifrån klimat och fysisk omgivning har ställts liksom krav på skötsel och underhåll, förrådshållning, transport och ekonomi.

Uniformssystemet har sedan byggts upp. Det omfattar 28 olika artiklar.

Kraven har avvägts mot varandra och sammanställts till en balanserad kravformulering för hela systemet. Denna grund för TTEM som togs fram under hösten -85, som blev styrande för den avslutande delen av utvecklingsarbetet.

En färdig lösning skall föreslås ÖB senast 1988. Den nya utrustningen införs successivt från 1991/92 genom att inryckande till grundutbildningsomgång då tilldelas det nya uniformssystemet.

● ● **C-vätskeskyddet** ingår i det grundskydd mot A-, B- och C-stridsmedel som all personal skall utrustas med. Tillsammans med skyddsmasken och skyddshandske 7 skall det skydda hela kroppen mot C-stridsmedel i vätskeform. C-vätskeskyddet skall vara av engångstyp och mycket enkelt och billigt. Olika modellförslag tas nu fram i samarbete med några plastindustrier.

C-stridsträkt. – Vissa viktigare förband skall kunna lösa sina huvuduppgifter även efter fientlig insats med ABC-stridsmedel. Då krävs en skyddsdräkt som stoppar både vätske- och gasformiga C-stridsmedel. Dock måste dräkten vara ventilerande för att soldaten

skall kunna verka i den under många timmar. Sådana dräkter är oftast uppbyggda av två skikt: Ett vätskeavvisande ytterskikt (tyg), och ett luftgenomsläppligt absorberande filterskikt med aktivt kol i. En tillverkas ett antal provdräkter som i år skall utvärderas i truppför-sök.

Uniforms-

PROFIL 90

Bild 1

Bild 2

3) Lätta hopvikbara gummistövlar med vissi C-skydd.

De första prototyperna till lätta marschskor har just tagits fram för truppförsök, medan varma vinterskor och lätta gummistövlar fortfarande är i utvecklingsstadiet.

Handbeklädnad. – Nuvarande handskar och vantar anses skydda dåligt mot kyla och bli alltför våta. Dessutom saknas bra arbets-handskar. Utvecklingsarbetet har därför inriktats mot smidiga arbetshandskar och särskilda värmehandskar. Värmevantar består av en inre fiberpälsvante och en yttre vante av skinn och smärting med långt skaft. De provades vid flera förband gångna vinter.

Vindtätt värmeställ. – Vindrocken m/59 är vindtät och varm, men den är tung och klumpig. Som ersättning för den har vi tagit fram ett lätt, varmt och vindtätt värmeställ med jacka och byxor. (Bild 2.)

● ● **Införandet av det nya fältuniformssystemet** sker successivt under 1990-talet. Medel har lagts in i materielplanerna. Samtidigt pågår nedslitning och utgallring av det gamla systemet. Genom att förse åldersklassen i grundutbildning med de nya persedlarna visar försvaret sin vilja att förse våra unga soldater med den bästa utrustning vi kan ge dem i framtiden. ■

Elsa Rosenblad-Wallin

Kroppsskydd mot splittr har god verkan och nedbringar strids-skadorna. Grundläggande försök pågår för närvarande med olika typer av utländska kroppsskydd. Målet är att få underlag för att kunna ta fram egna kroppsskydd efter svenska krav.

Fältuniform – Materialet till nuvarande fältuniform förbättras för att ge ökad vattenavvisning och brandhårdighet. Tyget i de nya uniformerna kan komma att bli mönstertryckt för att ge bättre kamouflageverkan.

Modellen är konstruerad för att ge bästa möjliga rörelsefrihet och komfort. Den är flexibel, så att bli ventilation och isolation skall kunna anpassas till varierande förhållanden. Efter flera bärförsök börjar nu den slutliga lösningen utkristalliseras. (Bild 1.)

● ● **Skor.** – Problemet med skor är välkänt inom alla arméer. Efter grundläggande studier av läster, modeller och material samt de motsägande krav som ställs på militära skor, provas nu följande utrustning:

- 1) Lätta marschskor för den varmare delen av året, främst avsedda att gå i tej skidåkning. De skall vara lätta, mjuka och smidiga.
- 2) Värma vinterskor, kraftigt värmeisolerade, avsedda både för marsch och skidåkning och anpassade till Arméns skidbindning.

I Signal Center, FN-sjukhuset i Libanon, arbetar Lt Dan Andersson & Jk Yvonne Ekström.

Kvinnor hör inte hemma i försvaret! Att flickor skall göra lumpen är inget annat än dumheter! — Det fanns en del kritiska röster när Flygvapnet 1980 startade officersutbildning för kvinnor. Efter en treårig utbildning — omfattande ett års värnplikt och två år på officershögskola — skulle flickorna få ta steget in i en av manlighetens högborgar — försvaret.

I den andra kursen ryckte Yvonne Ekström in. Hon var då församlingsassistent i stockholmstrakten och utbildad fritidsledare.

— Jag såg en annons om kvinnlig officersutbildning i tidningen, berättar hon. Utan att ha några särskilda funderingar över varför, så skickade jag i alla fall in en ansökan.

Det beslutet ledde till att stockholmstjejen for norrut och till värnplikten vid F21 i Luleå. För 17 kr om dagen drog hon på sig uniformen och struntade i att det innebar en viss lönesänkning.

— Fast när jag fick en telefonräkning på 500 kr, då trodde jag att ekonomin skulle gå i däck.

● ● Efter värnplikten blev det två år i Halmstad och officersutbildning vid F15. Yvonne och hennes kurskamrater fick lära sig samband och hur detta skall fungera vid en flygbas.

Efter examen fick hon en fänriksgrad och arbete som instruktör på bassambandsdetaljen vid F15 i Söderhamn. Där har hon varit i snart två år.

— Det är ett positivt jobb som dessutom är mycket omväxlande. Jag utbildar värnpliktiga killar och det fungerar bra. De värnpliktiga är oftast väldigt fina och de

— De skjuter mycket i Irishbatt i dag. ● Yvonne Ekström, 29-åring från Söderhamn, sitter vid radion på Signal Center. Platsen är det svenska FN-sjukhuset i södra Libanon. ● Yvonne är unik! Hon är den första kvinnliga yrkesofficeren som har tagits ut till FN-tjänst. Yvonne har fått sin utbildning i FLYGVAPNET!

Yvonne unik!

Första officersdamen i FN-tjänst kommer från FLYGVAPNET

kvinnliga befäl som haft problem har haft det mer av kolleger än av värnpliktiga.

— De flesta yrkesofficerare tycker det är bra med kvinnor i försvaret. Men man kan inte bortse från att det finns ett antal konservativa som bromsar, säger Yvonne.

Att kvinnorna är på frammarsch inom försvaret, är det dock ingen tvekan om. Den 1 juni i år är de första kvinnliga officerarna inom Marinen och Armén klara med sin utbildning.

● ● Sedan i mitten av februari befinner sig Yvonne i södra Libanon, närmare bestämt i byn Naqoura, 5 km norr om den israeliska gränsen. Där ligger det svenska FN-sjukhuset, bemannat av ett kompani på 145 personer. Sjukhuset ingår i Unifil, FN:s fredsbevarande styrka i södra Libanon. Den består av ca 5 600 man och med militära enheter från Norge, Finland, Frankrike, Ghana, Nepal, Fiji, Irland, Italien och Sverige.

Yvonne Ekström är chef för signalgruppens sex man och ansvarig för att sjukhusets telefon- och radionät fungerar. Här är det fråga om passning dygnet runt. Vid akuta sjuktransporter, s.k medevacer, har personalen på Signal Center en nyckelroll. Då gäller det att snabbt vidarebefordra medevac-teamets information till personalen på sjukhuset, så att förberedelser kan göras.

— Att söka FN-tjänst var ett ryck jag fick, säger Yvonne. Jag trodde heller inte att jag skulle få chansen i och med att jag är så nyutbildad.

— Därför blev det en stor överraskning, både för mig och min chef. Eftersom det är brist på yrkesbefäl i dag, är man mycket restriktiva till att släppa iväg oss. Men det gick bra, trots allt.

● ● Utrustningen i Libanon är inte något hon är van vid hemifrån.

— Nej, det här är en helt ny utrustning för mig. Dessutom är det förstas en ny erfarenhet att signalera på engelska, som är FN-språket. Jag är övertygad om att det här halvåret ger stora möjligheter att lära mer.

Situationen i Libanon växlar från dag till dag. Nyligen gjorde israeliska trupper omfattande operationer i södra Libanon, under sökandet efter två tillfångatagna israeliska militärer. Men om det lugnar ned sig, hoppas Yvonne på att få komma ut och resa en del.

— Om läget tillåter så finns möjligheter att se stora delar av mellersta östern. Jag hoppas kunna göra det, innan det bär av hemåt igen i augusti. ■

Text & foto: L-G Lursson

Foto: Jahn Charleville

FLYGERFARENHETER

från **RÖDA KORSETS** livsmedelshjälpssändningar

● ● Det svenska Röda Korset utför hjälpssändningar av livsmedel till de svältdrabbade i Etiopien. Till sin hjälp med transportererna har Röda Korset använt sig till Flygvapnet. Vad som nedan skildras kan rubriceras som en hjälpflygares vardag. På liknande sätt löper troligen vardagen i andra katastrofdrabbade områden i Afrika. Gemensamt är att bristen på framkomligt vägsystem för yttransporter ersätts med flygtransporter.

Detta sker antingen med 1 ex stora Hercules-plan (TP 84) eller liknande, som opererar på mer eller mindre oreparerade start-landningsbanor – eller med små och vanligen enmotoriga, robusta "bushplan", som landar och startar nästan var som helst. Metoderna att leverera hjälpssändningarna varierar. Den svenska metoden (tillämpad med Hercules) bygger på landning och urlastning där mottagaren befinner sig. Ett säkert sätt att nå fram med hjälpen i gott skick. Men ett sätt som förutsätter skicklighet

och maximal koncentration hos besättningen. Denna metod sliter hårdare på transportmedlet än 1 ex den s k matbombningen, tillämpad av flera andra länders hjälpflygare.

Vid "bombningen" släpps lasten ut från luften vid lågflygning över området där mottagaren befinner sig. Metoden ger skador på och spill av leveransen. Även om metoden är snabb, måste den karakteriseras som slarvig. Undantagsvis, som 1 ex i samband med von Rosens hjälpinsatser i Etiopien 1974–76, kan matbombning vara den bästa metoden – dvs om hjälpen måste punkt-levereras till avskilda byar på svårtillgängliga bergssluttningar, där inte ens ett litet bush-flygplan kan landa.

● ● Katastrofsituationen har varit och är fortfarande svår i Afrika. Vi kan se fram emot en nästa katastrofperiod 1989–93, som i stort sett kommer att drabba samma områden. Förra gången inträffade

Med TP 84 i Etiopien

katastrofen i första hälften av 70-talet. Historien brukar upprepa sig. Redan på 200-talet före Kristus finns belegg för liknande tork- och hungerkatastrofer i Afrika. De har serlat dess med skrämmande regelbundenhet återupprepats in till i våra dagar.

Vi måste antligen förstå att det inte enbart räcker med hjälp då katastrofen är ett faktum. Vi måste medverka med verkliga preventiva åtgärder för att eliminera verkningarna av torka och på lång sikt säkerställa de drabbade folkens försörjning. Det gäller att återställa balansen i naturen genom plantering av skog i nu skogsade områden och arbeta för kontinuerlig vattenförsörjning. Det är inte tillräckligt med enbart regnrörelser, som i sin nyckfullhet antingen spolar bort allt eller helt uteblir.

Det skall tydligt framhållas, att det svenska flygvapnet såväl under katastrofen i början på 70-talet som, inte minst, under nu pågående hjälpartiete givit prov på stor yrkesskicklighet och förmåga att få saker uträttade. Den utsända personalen har väl visat, att den inte ligger efter andra nationers representanter. Trots att dessa haft betydligt större tillgångar i form av personal och materiel. Våra TP 84-besättningar har i ett snabbt förstått all behärska sin Hercules i samband med start och landning på "banor" på över 2 000 m höjd, där dagslaktorn (luftens tunnhet och värmeupptrömmningen mellan kl 09.30–16.30) brukar spela flygplan och dess besättningar tula spratt. Alla hjälpflygningar har utförts med besvärsvärd professionalism.

2004

**Text och foto:
Åke Svedén & Urban Sörme
TPF/F7**

"Axum Tower, Red Cross 92 – We have the field in sight." – "Red Cross 92 cleared to land runway 12, wind calm."

En av Flygvapnets TP 84 Hercules med hjälpsändning för svältdrabbade i Etiopien gör sig klar att landa. Det svårupptäckta grusfältet ett stycke fram över är tolv meter brett, ca 1800 m långt, något krokigt och ojämnt samt ligger på 2100 m höjd. Besättningen koncentrerar sig. Endast motorernas dova brummande hörs. Spänningstystnaden avbryts dock ibland av distinkt framlästa checklistepunkter:

- ▶ Full klaff, beordrar befälhavaren.
- ▶ Full klaff ute, svarar andreföraren och repeterar den fart som skall hållas i banbörjan – 126 knop (ca 235 km/h).

Farten under landningsplanén hålls något högre. Inte mycket, men tillräckligt för att få marginal till vinkningsfarten. Med den här vikten, farten och den tunna luften retarderar Hercules mycket långsamt. Det vet alla ombord och inte minst kapten **Kenny Bengtsson**, som är befälhavare vid denna flygning.

Två kilometer kvar till banbörjan. Den sista höga kullen längs inflygningslinjen passeras med ett tiotal meter till godo. Hoppsan – det var nära. En stor mörk fågel viker av framför nosen. Tog den i vingen? Tänk vad svalorna hemma är små i jämförelse med de här vråkarna. Eller var det gamar?

Grusbanan tecknar sig tydligare nu. Inga kreatur syns i andra banändan den här gången. Svag vind och ingen sidavdrift. TP 84:an är linjerad mitt i banan. Farten är nu stabil – 126 knop. Inte mer eller mindre. Är den högre räcker inte banan till för säker inbromsning. Är den lägre sjunker flygplanet kraftigt. Antingen minus banbörjan eller (om man har tur) på banan med hög sjunkhastighet. Här är båda alternativen lika dåliga. Landningsvikten är drygt 60 ton, varav 18 är vetemjöl.

Vi passerar banbörjan. En del människor vandrar otäckt nära den. Flygplanet flyter ut ett kort moment. Sedan kommer det vi alla väntar på – stensprutet mot flygplanets buk och stjärtparti. Som en ojämn kulsprutekärve smattrar knytnävsstora stenar mot underplåten.

– No torque, utropar löjtnant **Kenneth Johansson** (som är färdmekaniker) och anger med detta att alla propellrar är omställda för reversering.

– Klaff 20 proc, svarar Bengtsson, när huvudhjulen sitter säkert i grusbanan. Han håller upp nosen, börjar en mjuk reversering av propellrarna samtidigt som andreföraren ställer in rätt klaffläge. På det här sättet undviker vi att noshjulet sprätter upp sten och grus i hög fart. Innan höjdroderverkan upphör sänks nosen så att noshjulet når banan. Kulsprutesmattret ökar en kort stund.

– Vingen, ropar den bakre lastmästaren. Han tittar ut genom rutan i sidodörren och anger när dammolnet från reverseringen bakifrån kommer fram till vingen. Föraren minskar reverseringen och dammolnet förlorar några meter till oss. Proceduren upprepas några gånger till dess enbart hjulbromsningen är effektiv.

Med en majestätisk bugning stannar flygplanet efter en mjuk men bestämd hjulbromsning. Molnet av uppvivande damm kommer sakta i kapp oss och täcker flygplanet under en stund.

● ● Det gick bra även denna gång. Lättnaden ombord är påtaglig – liksom hundratals andra gånger. Finns det risk att vi börjar bli för vana med dessa förhållanden och börjar slarva? Hur länge skall det gå utan allvarligt missöde? Vi förstår varför man i somras under regnperioden sade nej till att landa här i lervälling.

Under inkörningen till urlastningsplatsen breder TP 84:ans vingar (40,4 m spännvidd) ut över bankanterna och ger tillfälligt skugga åt uttorkade grästuvor.

stensprutet låter som en kulspruta ...

18 ton mjöl skall ut på 2 timmar ...

... skyddsplåtarna ordentligt skadade

... hur orkar dessa sega etiopier

Runt omkring fältet höjer sig bergen med spridda husgrupperingar. Husen är mest gjorda av lera med tak av halm eller plåt. Här är sagolikt vackert – på avstånd. På närmare håll syns utarmning och mänskligt elände. Men tänk att alla man möter ler. Är det för hjälpen vi bidrar med? Eller vad?

Efter en stunds tankeflykt är vi åter tillbaka till verkligheten. Där står den vita lastbilen från Röda Korset framkörd på urlastningsplatsen. Tre motorer stoppas efter parkeringen. Höger yttermotor får som vanligt gå på tomgång, för att vi skall vara säkra på att få el-ström och tryckluft under markuppehållet och för återstart.

Däcken är hela – men tål de ännu en start? Färdmekanikern går runt och inspekterar flygplanet efter landningen. Tejpen som täcker hål i stabilisatorn börjar lossna. Hur många hål till klarar vi? Skyddsplåtarna för antennerna under buken är ordentligt skadade. Klarar vi ytterligare en dags flygning utan att laga hydraulläckan? Har propellerregleringen på treans motor lagat sig själv? Frågorna är många när Johansson går runt en hårt nedsmutsad TP 84:a.

Vi känner en viss oro när vi ser hur illa flygplanet farit under alla starter och landningar på grusbanorna här nere. Hercules "843" är vårt liv – just nu. Förtroendet för henne är stort. Lever hon upp till detta? Så länge hon fungerar – gör vi det också. Ibland säger hon nej. För någon vecka sedan blev det oroväckande många nej. Det blev mycket jobb för våra få men duktiga tekniker.

● ● I lastrummen står lastmästarna, lötnanterna **Magnus Brolin** och **Tony Lifh** och leder urlastningen. De står verkligen i rök och damm. I hettan trängs de med bärarlaget, där var och en halvspringer hopkrupna med 50-kilossäckar på ryggen. Hur orkar dessa sega etiopier att lasta ur 18 ton vetemjöl? Nästan 400 säckar skall ut på bilen inom ca 2 tim. Det blir ca 25 säckar per man. Drygt en i minuten i den här tunna luften! Man förstår att de tar till sängen som extra kraftkälla i bland. Samma jobb har de som lastar in säckarna i flygplanet i ASMARA, MASSAWA eller i ASSAB. Det är inte bara åt oss de lastar utan även för andra hjälporganisationer med Hercules-flygplan eller liknande.

Emellanåt ser vi råttor kila bland mjölsäckarna. Någon tror att en mus eller råtta kommit in bland våra elapparater och bränts. I alla fall luktar det så, när vi flyger. Är dessa råttor inhemska eller är det svenska ... som vi exporterat? Vi hoppas i alla fall att de låter våra elledningar i Hercules vara i fred ... speciellt när vi är uppe och flyger ...

Under markuppehållet och urlastningen försöker navigatören, kapten **Åke Söderberg** få kontakt med Stockholms Ra- ▶

dia via vår HF-radio. Några vill försöka ringa hem till anhöriga under återflygningen till ASMARA. Vad skall man hitta på att säga? Att vi mår bra förstås. Det samma säger de—ingen vill oroa. Trots att barnen är sjuka, oljepannan är trasig där hemma. Eller att vi här nere har dåliga magar och känner oro för alla rykten om gerillaaktiviteter, kroppsvisitationer vid hotell och flygplatser, etc.

● ● Starten från AXUM går problemfritt. Med tomt lastutrymme känns det som om banan blivit bredare – trots sina tolv meter. Acceleration är påtaglig – vi lättar före puckeln i banan. Soldaterna, som försvaret flygfälter från en osynlig fiende, passeras i ökande takt. Där skulle en brandbil stå om vi vore hemma i Sverige. Åtminstone en sådan där liten röd vagn som bogseras fram till banan för vår skull på Färila och Kubbe. Men vi får inte kräva för mycket, vi är ju i Afrika. Det var vår svenska bortsjämdhet som gjorde sig påmind.

Flygledaren i sitt trånga plåtskjul vinkar lycklig resa. Han fick färskt vatten av oss i dag. Vi har lovat att överlämna en korg färskt ägg till hans familj i ASMARA. På radion frågar han med förhoppning i rösten, om vi kommer tillbaka i morgon. Det är nog en ny ranson vatten han längtar efter och kanske ett brev från sin hustru.

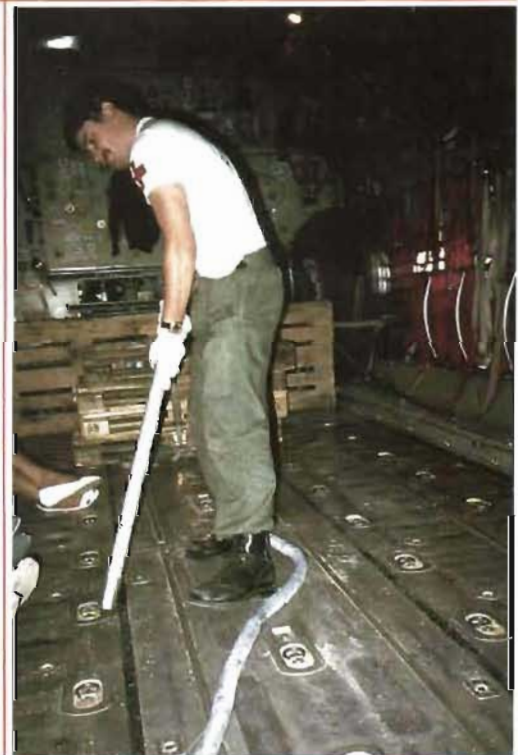
Återflygningen görs på sådan höjd att tryckskillnaden i och utanför flygplanet kan utnyttjas för dammsugning. Slangen kopplas till luftuttaget i lastummet. Böror, mjölrester och mjölbaggas sugts ut i det fria. Vi hoppas att vi inte byter mot någon miljölag här ner. – Under eftermiddagen har det bildats cummulusmoln. På avstånd ser vi en lokal regnskur. Det är inte stora ytor som får nytta av dessa droppar. Under oss passerar hela tiden blekgula åkermarker, som törstar.

Dagens femte och sista flygning går mot sitt slut. Asfaltbanorna på ASMARAS flygplats avtecknar sig välkomnande. Radiokontakten med dem där hemma gick inte bra. Vår HF-radio krånglar igen och får bytas efter landning. Det är lördag och våra anhöriga har väl annat för sig än att vänta på telefonsamtal från Etiopien. Vi lever – liksom de – under parollen att inga nyheter är goda sådana. Det är tur att de är så förstående.

Den breda asfalten breder ut sig framför oss. Det här är rutin. Bred och lång bana. Som vanligt en mjuk sättning... Men flygplanet kränger åt vänster. Punktering! Efter inbromsning går en lastmästare ur och kontrollerar däckena. Vänster bakhjul är punkterat, men inga skador på hjulhus och bromsledningar. Tur igen? Inkörningen till plattan tar lång tid. Vid den här tiden på dagen har vi inte hindrat någon flygtrafik. Ingen säger att vi hade tur som

vad hade hänt om yttermotorn krånglat ...

... allt hänger på turen ... turen ... turen

slapp punkteringen på Axum. Men alla tänker så ...

● ● På plattan har redan kapten **Kent Werneholm** förberett däckbytet. Han är vår servicechef och har sett landningen från verkstadstältet. Där finns snart också löjtnant **Arthur Nilsson** med en HF-radio att ersätta den trasiga med. Ett par hektiska timmar återstår för teknisk tillsyn och däckbyte. Solen närmar sig horisonten och snart är det för mörkt att arbeta på plattan. Vana händer vårdar ömt "flygplan 843".

I mattätlet summeras dagens last – ca 90 ton. Det hade blivit mer om vi hade fått drivmedel här i ASMARA. Då hade vi inte behövt flyga till ASSAB för tankning. När har det etiopiska flygvapnet här på basen tillräckligt med jetbränsle, så att det räcker till dem som gör hjälpflygningar – och inte bara till egna MiG -21:or och MiG -27:or?

Frågan blir obesvarad liksom våra funderingar om vad som hänt, om det varit en yttormotor som krånglat vid landningen på ASUM härom dagen. Vi tycker det var tur att det var en innermotors propeller som krånglade. Det var nära nog ...

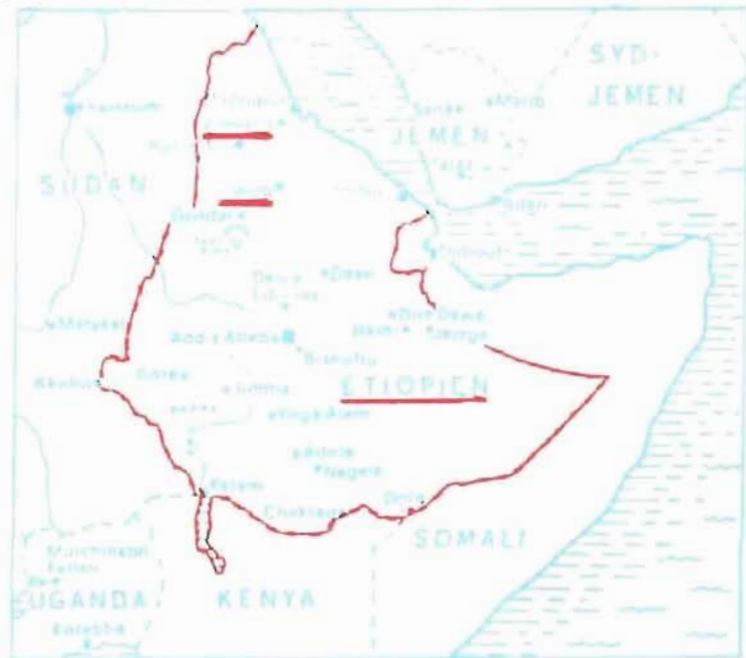
● ● Flygplatsen är stängd sedan en timme, när transporten går till hotellet. Mörkret som lagt sig är detsamma som mötte oss i morse vid femtiden, när dagen började på hotellet. Utegångsförbudet börjar om några timmar. För de flesta spelar det ingen roll. Dagen har varit för lång, redan. Hur mår de som varit magsjuka och blivit kvar på hotellet? Hur många blir vi imorgon? Finns det något varmvatten i duschen för oss som kommer sent? Man får väl vara glad om det finns vatten över huvudtaget så här dags. Tänk vad allt är annorlunda i vår verklighet ... där hemma.

Minibussen bromsar in vid hotellet. Soldaterna som svarar för kroppsvisitationen är kvar. Allt blir en vana. I vårt fall kallas den för säkerhet. För andra något annat ...

Samling på rummet. Alla är nog friska i morgon. Vilken tur för dem som behöver sovorgon. Vilken tur man har, som får verka bland yrkesmän och kamrater och bilda ett sammansvetsat lag. Turen har funnits i nära sex månader för oss FV-officerare här nere. Skall den hålla i sig även den sjunde?

Har vi tur i morgon får vi drivmedel här i ASMARA. Då kan vi göra maximal insats. Vilka blir gladast för det – de svältande, Röda Kors-personalen eller vi? Spelar det någon roll när allt hänger på turen, turen, turen ...

Att flyga är förvisso att leva, men för att leva behövs mat. Därför flyger FV livsmedel för Röda Korset till svältdrabbade. Var helst vi blir kallade. ■

Till ytan är Etiopien nästan tre gånger så stort som Sverige. Folkmängden uppgick 1984/85 till drygt 42 miljoner fördelade på ett sextal stammar med olika språk. I Etiopien finns övriga Afrika representerat från geografisk, biologisk, zoologisk och klimatologisk synpunkt sett.

Mycket finns i Etiopien som saknas i övriga Afrika. Höjdmässigt sträcker sig landet från -100 till +4.620 m i förhållande till havsnivån. Landet indelas i kustland med öken och bush-stäpp som övergår i högländ med tro-

pisk skog och grässavann och når på 1.800–2.500 m ett platåland (woina dega = vinland) med huvuddelen av åker- och betesmarkerna. Vid höjden 2.500–3.500 m är landet mera alpint med stenbock och andra högfjällsdjur. Huvuddelen av befolkningen lever på höjderna mellan 1.500–3.000 m och livnär sig till 90 proc på jordbruk och kreaturskötsel. Gör en jämförelse med vår fjällvärd, som i stort sett saknar fast befolkning och där vårt högsta fjäll, Kebnekajse, endast når upp till 2.117 m!

Väderlek och temperaturer i Etiopien varierar med avståndet till och höjden över havet. På centrala högländet är medeltemperaturen per dygn ca +18° medan i kustlandet (Massawa) uppmäts max +45° men med en årlig medeltemperatur av +40°C.

Bortsett från det italienska angreppet och ockupationen åren 1935–40 har Etiopien (eller som staten hette före 1941: Abessinien) varit ett självständigt land. – I dag är Etiopien ett socialistiskt styrt land.

Red.

Tjänste
Taxe percué
Sverige

PREN

██████████
██████████
██████████████████

FÖRSVARSMAKTEN
Flygstaben
104 50 Stockholm

SW•ISSN 0015-4792

Foto: Claes Jörnskiöld